

Za sprotno preverjanje rezultatov

Uresničevanje pravice in izpolnjevanje obveznosti delavcev pri spremljanju rezultatov svojega dela in rezultatov poslovanja

V kolikšni meri so bili delavci doslej zainteresirani oziroma v kolikšni meri jim je bilo omogočeno aktivno delovanje na področju spremljanja rezultatov?

Kljub temu, da Zakon o združenem delu jasno določa pravice in obveznosti delavcev v združenem delu, smo v preteklih letih opazili na področju analiziranja pogojev in rezultatov dela premajhno aktivnost delavcev. Te ugotovitve ne izvzemajo OZD v sestavu SOZD Mercator, vendar pa moramo, da ne bi krivično prizadeli aktivnosti nekaterih OZD, pri tem poudariti prizadevnost posameznih poslovnih organov za enostavno in razumljivo seznanjanje delavcev o bistvenih problemih gospodarjenja. V poprečju, lahko bi rekli tudi, v večini primerov, pa delavci niso vsebinsko obravnavali doseženih rezultatov, ker so smatrali, da je obravnavanje rezultatov čista formalnost. Premalo so tudi poudarjali pomembnost uresničevanja planskih ciljev. Res je sicer, da je zaradi različnih razlogov plan težko doseči stoo odstotno, vendar bi morali delavci pokazati več aktivnosti pri odpravljanju vzrokov večjih prekrščitvev ali zaostajanj za planom.

Akcija »Zaključni računi 1978« naj bi postala stalna naloga delavcev ne le ob zaključnih, temveč tudi ob periodičnih obračunih

Omenjena akcija, ki so jo pred koncem preteklega obdobja sprožili organi Zveze sindikatov Slovenije in predsedstvo CK ZKS Slovenije, je vzpodbudila delavce k aktivnejšemu sodelovanju pri obravnavi in ocenjevanju gospodarjenja v letu 1978. Za nadaljevanje večje aktivnosti delavcev pri ugotavljanju uspehov in problemov ter pomanjkljivosti v poslovanju pa morajo poslovodni in samoupravni organi, osnovne organizacije zveze sindikatov ter ostale družbenopolitične organizacije dosledno izpolnjevati svoje naloge in obveznosti pri obveščanju delavcev na splošno, posebej pa še ob periodičnih in zaključnih računih.

Glavni elementi, ki jih morajo poslovodni organi in strokovne službe pravčasno pripraviti in v obliki razumljive informacije ter poročil o gospodarjenju posredovati delavcem v obravnavo

Delavci morajo analizirati in predlagati načine za odpravo pomanjkljivosti pri organizaciji dela in delovnih pogojev, kamor spadajo ozka grla, preskrbljenost s surovinami, izboljšanje tehnoloških postopkov, izkoriščanje zmogljivosti, zaposlenost in produktivnost dela. Kritično

morajo spremljati obseg proizvodnje oziroma prometa z analizo gibanja cen in nabavnih ter prodajnih pogojev svoje OZD. Pomembna je ocena razvoja povezovanja med proizvodnjo ter trgovino in ocena uresničevanja načel iz skupnih sporazumov. Analiza vseh pogojev pridobivanja dohodka je pomembna za ugotavljanje virov pridobivanja dohodka iz celotnega prihodka, da bi lahko na tej osnovi usmerili več naporov na področje povezovanja v reprodukcijskem procesu in na področje združevanja sredstev, oziroma v primeru delovnih skupnosti na izboljšanje organizacije in kakovosti storitev.

Pri delitvi celotnega prihodka morajo delavci posebno pozornost nameniti gibanju tistih poslovnih stroškov, ki na njihovo dinamiko lahko neposredno vplivajo. Poleg analiziranja pogojev pridobivanja dohodka, ki predstavlja osnovo za njegovo razporejanje, morajo posebno pozornost nameniti vplivom, ki jih imajo na denarne tokove in porabo sredstev v samoupravnih interesnih skupnostih, pri delitvi osebnih dohodkov in skupne porabe, na izboljšanje in razširitev materialne osnove dela in na ustvarjanje in obnavljanje rezerv. Pri delitvi morajo upoštevati določila republiške resolucije, stališča sindikatov in planskih ciljev, ki so jih sprejeli. Obravnavati morajo vsa odstopanja od planskih zadolžitvev iz srednjeročnih planov in sproti primerjati dosežene rezultate poslovanja z rezultati iz preteklega razdobja in rezultati sorodnih OZD.

Omenjene aktivnosti pri spremljanju periodičnih in zaključnih računov priporočam delavcem Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije z namenom, da bi postala ta aktivnost stalna naloga delavcev, s katero bi se končno uresničili pravica in obveznost delavcev do večje vloge in vpliva na ustvarjanje in delitev rezultatov svojih prizadevanj. Izvršni svet skupščine pa bo v okviru svojih pristojnosti poročal Skupščini SR Slovenije, kako se ta priporočila in stališča uresničujejo.

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVI Ljubljana, maj 1979 št.: 5

Zob časa načne vse; tudi napisi na kamnu, ki stoji ob »žici« okupirane Ljubljane in je naša last, so zbledeli. Treba jih je bilo obnoviti. In ko je bilo delo končano, je v imenu udeležencev pohoda Drago Globočnik, predsednik organizacijskega odbora M-Rožnika za pohod, pred obelisk položil spominski venec. - Več o pohodu na drugih straneh. Foto Mile Bitenc.

30. maja zasedanje delavskega sveta SOZD

Prvikrat v novem sestavu

Na dan, ko se bo tiskala pričujoča izdaja časopisa, to je 30. maja 1979, se bodo v Ljubljani sestali delegati vseh DO v sestavu SOZD Mercator k prvemu zasedanju po izvolitvi. Navzoči bodo tudi vsi delegati dosejanega mandata.

Dve točki dnevnega reda 1. zasedanja novega delavskega sveta oziroma 12. zasedanja dosejanega sta namenjeni predaji nalog, pri čemer bomo poslušali poročilo predsednice Jasne Žagar in poročilo predsednika komisije za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu.

Nadaljnjih 6 točk dnevnega reda je namenjenih proceduri, ki je s poslovnikom predvidena ob konstituiranju delavskega sveta SOZD. Delegati bodo ta dan izvolili predsednika in namestnika predsednika delavskega sveta, pa tudi člane izvršilnega odbora delavskega sveta. Predlog za sestav slednjega in za obe funkciji in delavskem svetu je pripravila sindikalna organizacija.

Sledilo bo devet točk, katerih tematika že sodi v tekoče naloge iz pristojnosti delavskega sveta SOZD. Predlogi sklepov so bili z gradivom poslani delegatom novega in starega sklica, vsem poslovnim organom in predstavnikom političnih organizacij, in sicer 15 dni pred zasedanjem, o sprejetih sklepih pa bomo poročali v junijski izdaji glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator. V aprilski izdaji časopisa smo na 3. strani v okvirčku objavili imena novoizvoljenih delegatov v vse tri organe na ravni sestavljene organizacije, to je delavskega sveta, samoupravne delavske kontrole in notranje arbitraže, ki so bili voljeni v vseh organizacijah, združenih v SOZD, v aprilu mesecu letos. V kandidacijskem postopku so volilne komisije in kandidacijske konference v delovnih organizacijah ravnale po priporočilih sekretariata koordinacijskega odbora OZS SOZD, tako da je v vseh organih zagotovljena ustrezna struktura.

Novi delavski svet je sestavljen po ključu, ki je bil izglasovan s spremembami samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD v letošnjem marcu, in sicer, da vsaka delovna organizacija voli po enega delegata na vsakih začetih 500 delavcev, vsaka organizacija, ki vključuje kmete kooperante, pa med njimi izvoli še enega delegata. Tako imajo vse tri naše kmetijske organizacije po dva delegata. En delegat je iz Delovne skupno-

sti SOZD. Največje število - 5 - ima delovna organizacija Mercator-Rožnik, za njo Mercator-Nanos, ki ima 4 delegate, prav tako tudi Mercator-Velepreskrba. Tri delegate ima Mercator-Izbira-Panonija, po dva pa M-Hoteli-gostinstvo in kmetijske organizacije iz Cerknice, Krškega in Sevnice. Vse ostale delovne organizacije so zastopane s po enim delegatom. Delavski svet SOZD Mercator ima v novem sklicu skupaj 39 članov, medtem ko jih je imel poprej 65, kolikor je v sestavu Mercatorja TOZD in enovitih delovnih organizacij.

Kontinuiteta dela je zagotovljena s tem, da so organizacije obdržale v 17 primerih med nekdanjimi 65 iste delegate, hkrati pa je sindikat predlagal, naj bi tudi na funkciji predsednika ostala dosejana predsednica, z njo pa tudi njen namestnik.

Delavski svet SOZD tako z novim mandatom prehaja na novo delegatsko prakso, s tem da delegati predstavljajo delovne organizacije in prihajajo na zasedanja s stališči, usklajenimi na ravni DO. To pa ima seveda določene nasledke v praksi oziroma v sistemu obveščanja. Najprej to zadeva strokovne službe, ki morajo gradivo pripraviti mnogo prej, kakor je bilo to potrebno sedaj, tako da mora biti dnevni red za zasedanje delavskega sveta SOZD predlagan kar mesec dni pred sklicem, da bi lahko pripravile strokovne službe gradivo in bi bilo to poslano najkasneje 15 dni pred zasedanjem. Po novem razdelilniku gradiva, katerega prejmejo vsi delegati, vsi delavski sveti TOZD in DO, vsi poslovodni organi, ter vse strokovno osebje in politični predstavniki SOZD, je potrebno vsako gradivo razmnožiti in poslati na 210 (dvesto deset) naslovnikov. V zvezi s posredniško vlogo delegata že v okviru DO, oziroma na relaciji TOZD-DO, je potrebna učinkovitost strokovnih služb, ki pripravljajo gradiva za seje delavskih svetov na teh dveh nivojih, sicer bodo delegati prihajali iz DO na zasedanja centralnega delavskega sveta brez stališč. Nujno potrebno bo, da se vpelje disciplina v planiranje

Ob izteku prve tretjine leta je generalni direktor SOZD sklical kolegij, kjer je sodelovalo preko 80 udeležencev. Foto Jaro Novak.

Zaključki kolegija generalnega direktorja

Center za obveščanje

Opredeliti pravila obnašanja v delitvenih razmerjih

Dva dneva pred pričetkom letošnjih prvomajskih praznikov, ko se izteče prva tretjina leta, se je v Mercatorjevem hotelu Bor na Črnem vrhu nad Idrijo sestal k dvodnevni posvetovanju kolegij generalnega direktorja. Na dnevnem redu je bilo kar enainvajset točk, med katerimi je vsaj polovica obravnavala načelna vprašanja z repertoarja skupnih nalog organizacij, združenih v SOZD Mercator. Posvetovanje je sklical in vodil generalni direktor, Miran Goslar.

Namen tega prispevka je zabeležiti predvsem dogodek in najpomembnejši zaključek posvetovanja, katerega pomen se bo kasneje kazal skozi delo in sklepe samoupravnih organov, konkretno že deloma na zasedanju delavskega sveta 30. maja, ki bodo isto stvarino obravnavali in sprejemali z veljavnostjo odločitev. Umestnost tega temeljito pripravljenega posvetovanja je razumljiva, če opomnimo

na nekaj dogodkov, ki so na svoj način opredelili prvo tretjino leta 1979 v Mercatorju, in sicer: sprejem sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD marca meseca letos, nadalje sprejem samoupravnega sporazuma o osnovah plana na istem referendumu, iztek dveletnega mandata prvemu sklicu delavskega sveta SOZD v nanovo organiziranem Mercatorju po letu 1977 ter volitve

novih treh organov SOZD v mesecu aprilu, zaključki in stališča ter priporočila komisije za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu, priprava načrta za sprejem sprememb preostalih samoupravnih splošnih aktov v interni zakonodaji, pa tudi izdelava zaključnega računa SOZD za prvo četrtletje 1979 ter vrsta akcij komercialne službe SOZD pri ureja-

Nadaljevanje na 2. strani

Nadaljevanje na 2. strani

Iz poročila za 1. sejo DS SOZD v novem mandatu

Normativno urejanje odnosov v 2. polovici leta

11. decembra 1978 se je iztekel 2-letni rok, do katerega so morale temeljne in druge organizacije združenega dela prilagoditi svojo organizacijo in uskladiti samoupravne sporazume, statute in samoupravne splošne akte z določili Zakona o združenem delu.

V času od sprejetja Zakona o združenem delu, pa do danes, so bili sprejeti številni zvezni in republiški zakoni, ki so bili pri preobrazbi naše samoupravne regulative v veliko pomoč, saj so bile v njih že konkretno opredeljene marsikaterne pomembne rešitve iz Zakona o združenem delu.

Iz poročil komisije za spremljanje uresničevanja Zakona o združenem delu v SOZD Mercator lahko ugotovljamo, da je prilagajanje organizacije in usklajevanje samoupravnih splošnih aktov z Zakonom o združenem delu teklo intenzivno, po programih in tudi uspehi ter pozitivni rezultati niso izostali. Organizacije so svoje samoupravne splošne akte v pretežni meri uskladile z Zakonom v predpisanem roku. Kljub temu pa je treba vztrajati na tem, da je samoupravno organiziranje in usklajevanje samoupravnih splošnih aktov treba dosledno izpeljati, vključno z bistvenimi premiki, do katerih mora pri tem priti, zlasti v pogledu dohodkovnih odnosov, planiranja, združevanja dela in sredstev ter podobno. Ne bi se smeli zadovoljiti le z navidezno prilagoditvijo oziroma uskladitvijo, ampak le z resnično. Nenehno je treba ocenjevati in analizirati dosedanje delo in sprejete samoupravne splošne akte primerjati s političnimi izhodišči in stališči ter si prizadevati, da se bo preko zavezujočih določil samoupravne regulative hitreje uveljavljala in utrdila zahtevana preobrazba. Pri vsem tem pa ne moremo mimo tega, da še hitreje uveljavljanje novih družbenoekonomskih odnosov, v skladu z Zakonom o združenem delu, zavira pomanjkanje nekaterih sistemskih zakonov.

Sistemski zakoni namreč postopno izpopolnjujejo našo zakonodajo, kar ima za posledico nenehno spreminjanje določil naših samoupravnih aktov. Znano nam je, da so v pripravi sistemski zakoni, ki bodo sprejeti v prihodnjem obdobju in ki bodo zopet zahtevali spremembe v naših že sprejetih samoupravnih aktih oziroma sprejem novih samoupravnih splošnih aktov.

Zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije bo, po osnutku, uredil ne samo sistem vsebine, nastajanja, sprejemanja in kontinuitete republiškega družbenega plana, marveč še druge številne – v zveznem zakonu neresene probleme ali le nakazana vprašanja samoupravnega družbenega planiranja, kot enega temeljnih sestavin družbenoekonomskih odnosov in uveljavljanja odločilne vloge delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela sploh.

Zakon o temeljih sistema razširjene reprodukcije (zvezni) bo uredil družbenoekonomske odnose na področju razširjene reprodukcije in zlasti pravice, obveznosti in odgovornosti pri skupnem ustvarjanju dohodka s stališča upravljanja, uporabe in razpolaganja s sredstvi za razširjeno reprodukcijo v temeljnih organizacijah združenega dela.

Zvezni zakon o obveznem združevanju dela in sredstev proizvajalnih in prometnih organizacij združenega dela bo uredil vprašanje obveznega združevanja dela in sredstev v organizacijah združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga s proizvajalnimi organizacijami združenega dela v duhu določil 43. člena Ustave SFRJ, ki pravi: »Razmerja med organizacijami združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev, ter proizvajalnimi ter drugimi organizacijami, s katerimi poslujejo, temeljijo na načelih sodelovanja ter samoupravnega združevanja dela in sredstev v okviru tega sodelovanja. Te organizacije uveljavljajo po načelih enakopravnosti medsebojni vpliv na poslovno in razvojno politiko, prevzemajo skupni tveganje, zagotavljajo skupno odgovornost za razširjanje materialne osnove in za večanje produktivnosti dela v proizvodnji in

prometu ter so udeležene pri dohodku, doseženem v tem sodelovanju, v sorazmerju s tem, koliko so k njemu prispevale itd.

Zvezni zakon ureja, v katerih primerih in pod katerimi pogoji so organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo z izvozom in uvozom, s prometom blaga na debelo in z drugimi posli v zvezi s prometom blaga in storitev, ki jih določa zakon, dolžne združevati delo in sredstva s proizvodnimi in drugimi organizacijami združenega dela, s katerimi poslujejo. Zvezni zakon ureja tudi način in obliko združevanja dela in sredstev, način odločanja o skupnem poslovanju ter skupno prevzemanje rizika in določa načela za delitev skupaj doseženega dohodka.

Republiški zakon o skupnih osnovah svobodne menjave dela bo uredil skupne osnove družbenoekonomskih odnosov v svobodni menjavi dela in pridobivanja dohodka s svobodno menjavo dela ter določil načela za samoupravno organiziranje udeležencev v svobodni menjavi dela.

Zakon o zajamčenem osebnem dohodku bo natančneje opredelil določila 131. člena zakona o združenem delu, dočim bo zakon o sredstvih skupnih rezerv na novo uredil združevanje sredstev rezerv v sklade skupnih rezerv v organizacijah združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti.

Na 9. zasedanju delavskega sveta SOZD Mercator, dne 26. decembra 1978, je bil sprejet dogovor o enotni metodologiji za izdelavo razvida del oziroma nalog v TOZD, DO in delovnih skupnostih, združenih v SOZD Mercator. V skladu z določili dogovora in 19. člena zakona o delovnih razmerjih so dolžne vse temeljne organizacije, enovite delovne organizacije in delovne skupnosti uskladiti svoje razvide del oziroma nalog z metodologijo, ki jo določa dogovor. Ker pa v dogovoru ni določen rok, do katerega morajo organizacije uskladiti razvide z metodologijo, je treba uskladitev opraviti hkrati s spremembo razvida, ki je pogojen z organizacijskimi in drugimi spremembami v organizaciji.

Zakon o organu samoupravne delavske kontrole (Ur. list SRS, št. 17/78) ureja pravice, dolžnosti in odgovornosti članov organa samoupravne delavske kontrole, kar je bilo treba uveljaviti v samoupravnih splošnih aktih do 12. 2. 1979, in sicer:

a) v TOZD, enoviti DO in delovni skupnosti v statutu (temeljna načela, po katerih se uresničuje samoupravna delavska kontrola v tej sredini) in v posebnem pravilniku o uresničevanju samoupravne delavske kontrole (postopek uresničevanja samoupravne delavske kontrole in vsa vprašanja povezana z delom organa samoupravne delavske kontrole);

b) v DO in SOZD v samoupravnem sporazumu o združitvi (načela skupneega uresničevanja samoupravne delavske kontrole), statutu (temeljna vprašanja v zvezi s skupnim organom samoupravne delavske kontrole) ter pravilniku o uresničevanju samoupravne delavske kontrole (način uresničevanja samoupravne delavske kontrole v danem okolju).

Na vseh ravneh se lahko sprejme tudi poslovnik, če je tako določeno v statutu o načinu dela in o odločanju organa samoupravne delavske kontrole.

Zakon o temeljih sistema družbenega planiranja (Ur. list SFRJ, št. 6/76, 66/78) in zakon o združenem delu sta postavila temelje samoupravnega sistema planiranja in določata, da morajo nosilci planiranja sprejeti določene planske dokumente.

Na referendumu marca 1979 so bile sprejete spremembe samoupravnega sporazuma o združitvi v Mercator. V zvezi s temi spremembami je treba opraviti v prihodnjem obdobju spremembe samoupravnih splošnih aktov, ki jih zahtevajo navedene spremembe v samoupravnem sporazumu o združitvi. Treba bo sprejeti z referendumom spremembe statuta SOZD in samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih Delovne skupnosti SOZD in delavcev TOZD in DO, združenih v SOZD.

Spremembe bodo morale biti opravljene tudi v samoupravnem sporazumu o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev med proizvodnimi organizacijami združenega dela in trgovskimi organizacijami združenega dela SOZD Mercator ter dokončno bo treba tudi sprejeti samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev med organizacijami na debelo in organizacijami na drobno v sestavi SOZD Mercator, kateri osnutek je že bil obravnavan v mesecu januarju in februarju 1979.

Navedene spremembe in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov in sporazumov bodo morale biti opravljene tudi na ravni DO in TOZD, ker bo še treba na novo sprejeti tudi nekatere pravilnike in poslovnike za delo organov, katere zahtevajo zakonski predpisi ter samoupravni splošni akti.

Z ozirom na to je treba glede na oceno stanja ter naloge in usmeritve za nadaljnje uresničevanje Zakona o združenem delu ter drugih zakonskih predpisov poudariti naslednje naloge, katere naj bi naše programsko usmeritev na vseh ravneh:

1. v vseh TOZD, DO in SOZD je treba opraviti analizo obstoječe vsebine in stanja samoupravnih splošnih aktov ter ugotoviti njihovo skladnost z obstoječimi zakonskimi predpisi ter začetni postopek za spremembo oziroma sprejem manjkajočih samoupravnih splošnih aktov – maj, junij 1979,

2. organi upravljanja v TOZD, DO in delovnih skupnostih naj imenujejo strokovne komisije, ki naj ugotovijo dejansko stanje samoupravnih splošnih aktov ter sprejmejo programske usmeritve za spremembe in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov – maj, junij 1979,

3. delavski svet SOZD Mercator naj na svojem 2. zasedanju imenuje strokovno komisijo, ki bo pripravila spremembe oziroma dopolnitve samoupravnih splošnih aktov na ravni SOZD, in to predvsem v zvezi s spremembami samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD ter nudila vso pomoč komisijam v TOZD, DO in delovnih skupnostih pri spreminjanju oziroma dopolnjevanju samoupravnih splošnih aktov – junij, julij, avgust 1979,

4. organi upravljanja na vseh ravneh naj bi v mesecu septembru dali osnutke sprememb oziroma dopolnitev samoupravnih splošnih aktov v razpravo delavcem, po postopku in način, določenem v samoupravnih splošnih aktih,

5. spremembe oziroma dopolnitve samoupravnih splošnih aktov naj bi bile sprejete v vseh organizacijah združenega dela v prvi polovici meseca oktobra 1979, pri čemer naj bi bili upoštevani tudi v tem poročilu nakazani novi zakonski predpisi iz posameznih področij dejavnosti.

Sestavil direktor splošnega sektorja Delovne skupnosti
Marjan Pogačnik

Center za obveščanje

Opredeliti pravila obnašanja v delitvenih razmerjih

Nadaljevanje s 1. strani

nju dohodkovnih odnosov in akcij družbenopolitičnih organizacij za pripravo skupnih letnih športnih iger, mladinske delovne brigade, obeleženje 30-letnice SOZD Mercator v mesecu juniju itd.

Na posvetovanju je sodelovalo preko 80 udeležencev, direktorjev TOZD in DO, strokovne službe Delovne skupnosti SOZD in predstavniki samoupravnih organov ter družbeno političnih organizacij SOZD. Kakor je bilo posvetovanje dobro pripravljeno in zamišljeno tudi v kombinaciji s tovariškim večerom za možnost bilateralnih razgovorov, smo lahko zapazili pri posameznih udeležencih dokaj neresnosti in, blago rečeno, mlačnosti. Kako naj imenujemo vedenje direktorja velike delovne organizacije, ki v povsem pregle-

pridobivanja in razporejanja dohodka ter uveljavljanja načel delitve po delu in rezultatih dela v letu 1979.

V resoluciji je treba posebej opredeliti, kolikšen naj bo odnos med porastom dohodka in porastom OD in kolikšen naj bo ta porast v odnosu do prejšnjega obdobja. Dalje je treba opredeliti višino OD in skupne porabe v razmerju do akumulacije, kot plansko razmerje, ki ga je treba sproti spremljati in ne dovoljevati odstopanj. Opredeliti je treba politiko amortizacije nad predpisanimi stopnjami, s tem da jo mora večina TOZD obračunavati. Določiti višino skupne porabe na zaposlenega v tekočem letu in obračunano skupno porabo za naslednje obdobje. Resolucija naj poveča družbeno odgovornost delavcev v

Ne moremo mimo zapazanja, da je pri vseh prizadevanjih posameznikov in strokovnih služb na kolegiju kamera zabeležila vzdušje brezbriznosti. In kamera laže!

dnem in majhnem avditoriju razgrne časopis in ga bere, medtem ko si predsedujoči prizadeva kar najbolj jasno in koncizno predstaviti nekaj, kar bo podlaga za oblikovanje skupnega stališča

Naj posebej omenimo morebiti najpomembnejši dogovor, ki utegne imeti ob primernem sodelovanju pozitivne posledice v obnašanju organizacij, združenih v SOZD.

Izhajajoč iz analize poslovanja v letu 1978, je predstavnica razvojno planske službe SOZD ugotovila, da v delitvi dohodka dajemo preveč za osebno in skupno porabo, zanemarjeno pa je formiranje skladov, posebej tistega dela, ki ostaja na razpolago TOZD. Sledila je živa in polemična razprava, ki jo je sklenil generalni direktor, pri čemer je ugotovil med drugim naslednje:

Dejavnosti v SOZD Mercator so tako različne, da je nemogoče unificirati delitveno politiko, ker bi bila tako politika toga in bi ne upoštevala pogojev okolja in dela. Celo poizkus analize komercialne službe SOZD na podlagi treh grup – grosisti, detajlisti, mešani – ugotavlja razlike celo znotraj grup. Pri konceptu samoupravnega sporazuma o združitvi so bile dileme, ali vključiti v domeno skupnih zadev tudi osebne dohodke in delitvena razmerja, pa je obveljalo, da se temu odpovemo. Gre pa za to, da se dogovorimo za bolj podobna in enotnejša merila, tako da bi ta uravnavala sprotno obnašanje vsakogar, vsaj ob trimesečju.

Visoki OD sami po sebi ne bi smeli biti problem, čeprav vsa odstopanja niso pravična, pa razlike niso tolikšne, da bi moral kdorkoli biti kritiziran. Gre pa za globale, za odnose, za delitvena razmerja, koder bi morali izhodišča sindikatov graditi na naše razmere. Veljalo bi obdelati nekaj kazalcev, ki bi jih uveljavili kot skupna merila. Morali bi sprejeti dokument, ki bi opredelil pravila obnašanja in ta bi morala biti zavezujoča v smislu družbene odgovornosti vsakogar.

Na podlagi te razprave in pobude generalnega direktorja je bil sprejet sklep: da bi dosegli enotno obnašanje delavcev v TOZD glede osnovnih prvin delitve, naj bi delavski svet SOZD sprejel resolucijo, ki naj čim bolj podrobno opredeli in konkretizira stališča RS Zveze sindikatov Slovenije glede

delitvi dohodka in predvidi sankcije za tiste, ki resolucije ne bi spoštovali. Razpravo o resoluciji je treba voditi v dveh fazah, s tem da bi jo morali sprejeti ob koncu prvega polletja.

Jaro Novak

Center za obveščanje

Prvikrat v novem sestavu

Nadaljevanje s 1. strani

sestankov in spoštovanje planiranih rokov pri sklicevanju sej, tako da bi lahko vse TOZD in DO planirale seje svojih samoupravnih organov glede na pričakovani rok, v katerem bodo delegati prejeli gradivo za delavski svet SOZD.

Kajpak je pogoj za uspešno delo delavskega sveta disciplina samih delegatov, kar zadeva njihove obveznosti tako do svoje sredine kakor tudi v odnosu do delavskega sveta DO ter v odnosu do centralnega delavskega sveta. Delegat je dolžan, to je najmanj, kar se od njega zahteva, priskrbeti si stališče svoje organizacije in ga posredovati vsaj pisмено službi, ki opravlja administracijo za samoupravni organ, to pa v rokih, ki so dogovorjeni. Prav bo, če se bodo za disciplino svojih delegatov čutile odgovorne politične organizacije, pa seveda tudi poslovodni organi. Praksa v dosedanjem mandatu delavskega sveta SOZD je pokazala, da je ravnanje in odnos delegata dokaj zvesta reprodukcija odnosa poslovodnega organa do obravnavane zadeve.

Center za obveščanje načrtuje v bližnji prihodnosti krajši tečaj za delegate, ki bo poleg njihovih pravic obdelal njihove obveznosti v zvezi z obveščanjem in obveščeno ter način dela. Pripravljen je tudi že program seminarja za kader, ki v organizacijah skrbi za strokovno pripravo gradiva za samoupravne organe.

Jaro Novak

Soočanja

SOZD v Sloveniji pod drobnogledom družbenega pravobranilca samoupravljanja

V decembru preteklega leta in v januarju letos je družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije pripravil poročilo o sestavljenih organizacijah združenega dela v Sloveniji na podlagi zbranih podatkov v samih organizacijah preko jih je pregledano 40; niso zbrani podatki za 4 SOZD s področja infrastrukture, v dveh SOZD družbenih dejavnosti ter v tistih SOZD, ki so bile pravkar organizirane. Pravobranilec poudarja naslednje: »Poročilo je le povzetek ugotovitve, ki veljajo za vse, za skupino ali posamezno sestavljeno organizacijo.« Uvodno pojasnilo k poročilu pa zaključuje takole: »Poročilo je predvsem kritično in ne afirmativno. Uspehi posameznih SOZD niso posebej poudarjeni in dokumentirani.«

Kako ocenjuje zbrane podatke in kaj predlaga pravobranilec?

Pravobranilec je ocenjeval samoupravno organiziranost SOZD preko zbranih podatkov v dveh smereh (navajam):

– prvič, kako so delavci razumeli in uresničili Ustavo in Zakon o združenem delu v vsaki posamezni sestavljeni organizaciji združenega dela kot gospodarski integraciji – ustrezno, učinkovito ali pa tudi nepravilno in mimo hotenja družbe, ki si je določila okvirne norme za integracijske procese v gospodarstvu?

– drugič, ali sprejeta določila o medsebojnih odnosih v posameznih primerih uveljavljajo tudi v delovni, vsakodnevni praksi sestavljenih organizacij združenega dela.

Pravobranilec meni, naj bi pravobranilstva v SR Sloveniji ukrepala in delovala v treh smereh:

– posredovala bodo pobude tistim SOZD, ki do zakonsko določenih rokov niso sprejele obveznih samoupravnih splošnih aktov, da te v določenem roku sprejmejo, – postopoma bodo posredovala posameznim SOZD pobude za dopolnitev ali spremembo samoupravnih splošnih aktov, če ti niso usklajeni z zakoni, – predlagala bodo strokovnim sindikatom, da skupaj s članstvom ocenijo položaj v SOZD ter določijo naloge, ki bi izboljšale učinkovitost njihovega dela.

Koliko jih je in katere SOZD so v SR Sloveniji?

Ko bomo pozneje spoznali izsledke analize pravobranilca, vsebovane v poročilu, bomo lažje ocenjevali situacijo v SOZD MERCATOR, če bomo imeli pred seboj vse SOZD, vsaj na seznamu. To so naslednje:

1. Družena elektrogospodarska podjetja Slovenije, Maribor
2. REK – Rudarsko elektroenergetski kombinat, Velenje
3. REK – Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, Trbovlje
4. Slovenske železarne, Ljubljana
5. UNIAL, združene DO aluminijske industrije, Maribor
6. ISKRA, elektrokovinska industrija, Ljubljana
7. ELKOM, elektrokovinska strojna industrija, Maribor
8. FUZINAR, Ljubljana (preide v poslovno skupnost)
9. TAM, združena industrija vozil, Maribor
10. »ZPS« združena podjetja strojogradnje, Ljubljana
11. TEGO, združene tovarne elementov, gosp. aparatov in opreme Ljubljana
12. AGROS, združ. ind. kmet. strojev, Zalec
13. ITC, proizvodno trg. organizacija, Celje
14. GORENJE, Velenje
15. KEMA, združ. podj. kem., metalurške in abraziv. industrije, Maribor
16. BIVET, združena kemična industrija, Ljubljana
17. INDUSTRIJE GUMIJEVIH IN KEMIČNIH IZDELKOV, Kranj
18. POLIKEM, Ljubljana (preide v poslovno skupnost)
19. GIPP, Nova Gorica
20. GIPOSS, združena gradbena podjetja, Ljubljana
21. IMOS, združena industrijsko gradbena podjetja, Ljubljana
22. GIK, grad. ind. kombinat Zasavje, Trbovlje
23. IMP, Ljubljana
24. UNILES, Ljubljana
25. SLOVENIJALES, Ljubljana
26. STIK, gozdno gospod., les. ind., mizarstvo in tesarstvo, Mozirje
27. GLG, združ. gozdno in les. gospodarstvo, Bled
28. Slovenija papir, Ljubljana

29. MTT, Mariborska tekstilna tovarna

30. Jugotekstil, Ljubljana

31. TIM, tekstilna industrija, Metlika

32. HP ZDRUŽENO PODJETJE ŽIVILSKJE INDUSTRIJE, Ljubljana

33. TIMA, Maribor

34. FRUCTA, Ajdovščina

35. ABC POMURKA, Murska Sobota

36. ZDRUŽENO KMETIJSKO, GOZDARSKO PODJETJE, Kočevje

37. SLOVIN, Ljubljana

38. KIT, Ljubljana

39. TIMAV, proizvodnja trgovina in storitve, Sežana

40. EMONA, Ljubljana

41. DOBRINA, Celje

42. ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO, Ljubljana

43. PTT promet Slovenije, Ljubljana

44. ZDRUŽENA CESTNA PODJETJA SLOVENIJE, Ljubljana

45. SAP-VIATOR, Ljubljana

46. MERCATOR, Ljubljana

47. ASTRA, Ljubljana

48. SLOVENIJA AVTO, Ljubljana

49. MEREL, notr. trg., zun. trg. in storitve, Kranj

50. MODA, Ljubljana

51. GHT, Ljubljana

52. ALPETUR, Škofja Loka

53. ZDRUŽENA KOMUNALNA PODJETJA, Maribor

54. ZDRUŽENA DIMNIKARSKA PODJETJA, Maribor

55. GORENJSKI ZDRAVSTVENI CENTER, Kranj

56. ZDRAVSTVENI CENTER, Novo mesto

Organiziranje in ustanavljanje SOZD

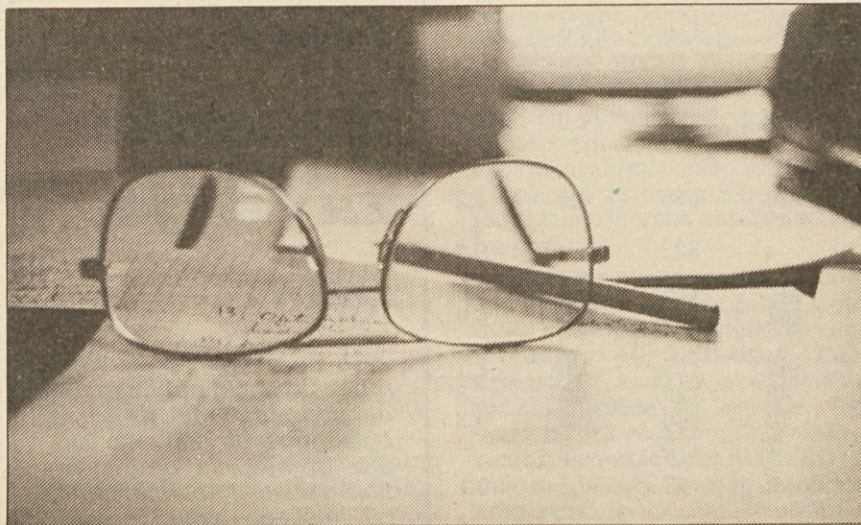
Poročilo vsebuje ugotovitev postopka organiziranja in ustanavljanja SOZD. Največkrat so ugotovili, da je bila tajnost glasovanja zagotovljena, toda informiranost o tem, kakšne prednosti bo prineslo in kakšne obveznosti bo združevanje naložilo, je bila zelo majhna. V nekaterih sporazumih so cilji napisani tako vseobsežno, funkcije in posli pa združeni v tolikšnem obsegu, da bi – če bi jih sprejeli kot obvezne in jih uresničili – SOZD postala v bistvu delovna organizacija, DO pa temeljne organizacije. V nekaterih sporazumih so zasledili, da so se dogovorili v okviru skupnih nalog in ciljev, da enotno nastopajo na trgu in da delajo preko interne banke. Toda, ko so v delovni skupnosti organizirali skupno komercialno in interno banko, nastopajo nespornost.

V nekaterih SOZD so ugotovili pomanjkljivosti v postopku registracije. Mine celo po dve leti, da se SOZD prikladi v register organiziranost SOZD.

Poročilo podrobno navaja obnašanje DO glede združitve in razdružitve. Do izločitve iz SOZD pride največkrat zaradi podjetniškega obnašanja poslovnih organov, lokalnih pritiskov ali izgovora, da so se združili pod pritiski »integracijske kampanje« ki je po njihovem mimo. Dalje so razlogi nespoštovanje integritete DO po združitvi glede na poprejšnje dogovore in določila v sporazumu o združitvi.

V poročilu pravobranilca je zastavljeno vprašanje o potrebi ponovne družbene presoje, ali so združene res tiste delovne organizacije, ki lahko vsaj približno izpolnijo enega od zakonsko zahtevanih pogojev za integracijo, ki zagotavlja ob družbeni produktivnosti tudi večji dohodek. Primeri so, da so združene delovne organizacije s povsem različnimi dejavnostmi in jim združitev ne nudi niti komplementarnosti ponudbe; ni izgledeov za delitev dela ali so v SOZD tudi majhne delovne organizacije, ki z dejavnostjo SOZD nimajo nič skupnega, izogibajo pa

se povezave v učinkovite delovne organizacije. V nekaterih primerih gre za nehomogene SOZD. DO ne uporabljajo dogovorjenih znakov integracije. So primeri, da se SOZD teritorialno pokrivajo z občinskimi mejami. Gre za zapiranje dohodka v občinske meje. Stremeti je treba za ustrežnejšo organizacijo oziroma za »regionalno povezanost«. Iz poročila je razvidno, da se po kriteriju »teritorialna povezanost« lahko razvrsti v 19 občinskih, 13 regionalnih in 24 republiških SOZD. Vendar nastaja nov problem: planiranje ne more

»Optimalno«

Foto Kancijan Hvastija

biti kaj drugega, kot seštevanje vseh planov temeljnih in delovnih organizacij. Tu se vse ambicije včasih pokrijejo z željo ali tudi realizacijo skupnega gospodarjenja z denarjem (kakor navaja poročilo).

Glede povezovanja delovnih organizacij iz drugih republik poročilo ugotavlja, da je teh manj kot prejšnja leta. Osnovni razlog za to je zapiranje v lastne meje.

Poročilo v enem od poglavij obravnava SOZD, ki so organizirane »vertikalno«. To so tiste organizacije, ki so povezane v verigo, od surovine do izdelka. To so tipično proizvodne SOZD. Med te poročilo prišteva ABC Pomurke, EMONO, Ljubljana in DOBRINO, Celje.

Druga oblika je tako imenovana horizontalna integracija. Težišče pri teh je tehnično tehnološka osnova dela. Poročilo med take SOZD prišteva tudi SOZD Mercator (!).

Poročilo graja pomanjkljivosti ekonomskih podlag, ki jih je možno ustrezno integrirane obrniti v prid boljšemu gospodarjenju.

To so:

- ekonomski vidik združevanja
- tehnološki vidik
- socialni vidik
- interna banka.

Poročilo v ilustracijo dobrega poslovanja interne banke navaja nekaj podatkov interne banke Emona (nekoliko širše) in MERCATORJA (nekoliko krajše). Vseh skupaj je v SOZD 9 internih bank: (Slovenske železarne, Emona, KIT, Mercator, IMP, ABC Pomurka, ALPETUR, Gorenje in Elektrogospodarstvo, Maribor).

Uspešnosti poslovanja poročilo navaja naslednje kazalce:

1. »dohodek na delavca«
 2. »dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi«
 3. »celotni prihodek v primerjavi z uporabljenimi obratnimi sredstvi«.
- Poleg ocene uspešnosti poslovanja poročilo obravnava še kazalce:
1. tiste, ki razkrivajo pogoje pri pridobivanju dohodka,
 2. tiste, ki razkrivajo, kako je bil ustvarjeni dohodek oziroma čisti dohodek razporejen.
- Kazalci, ki naj bi pokazali pogoje pri pridobivanju dohodka, so:

– »povprečno uporabljena poslovna sredstva na delavca«,

– »povprečno uporabljena osnovna sredstva na delavca«.

Z naslednjimi kazalci poročilo prikazuje razporejanje dohodka:

1. osebni dohodki in sredstva skupne porabe na delavca,
2. čisti osebni dohodek na delavca,
3. razporejeni čisti dohodek na delavca.

8. določila o izločanju in združevanju drugih (novih) delovnih organizacij.

Določene pripombe in pomanjkljivosti poročilo konkretizira s primeri in citati iz sporazumov nekaterih SOZD. V nobenem primeru ne omenja SOZD Mercator, kar ne pomeni da tudi naši akti niso pomanjkljivi. Nujno je, da strokovne službe delovne skupnosti preštudirajo poročilo iz svojega področja in koriste ustrezne pripombe za eventualno korekturo, spremembo ali dopolnitev akta.

Planiranje v SOZD

V poročilu je veliko kritike na to področje. Med drugim navaja:

1. področje planiranja oziroma določila o planiranju so pomanjkljivo opredeljena že v samoupravnem sporazumu o združevanju delovnih organizacij v SOZD,
2. ugotovljena je velika terminološka zmeda pri poimenovanju planskih dokumentov,
3. izrazite so naslednje vsebinske pomanjkljivosti:
 - ni uresničeno načelo sočasne planiranja,
 - ni uresničeno načelo kontinuiranega planiranja,
 - določila ne zagotavljajo realizacije ciljev,
 - plani SOZD so zbirniki količinskih planov DO,
 - 4. nepravilnosti pri postopku sprejemanja sporazuma,
 - 5. močno zaostajajo pri uveljavljanju novega sistema planiranja.

Skupni dohodek in skupni prihodek

Poročilo posveča veliko prostora temu vprašanju.

»Razlog za to je tudi naslednja ugotovitev (navajam poročilo): «... da je bilo od 5,2 milijard dinarjev ustvarjenih razpoložljivih (prostih) sredstev za investicije v SRS v letu 1977, v okviru SOZD doseženih 3,3 milijarde oziroma 62%. Ob upoštevanju, da delujejo v 9 SOZD tudi že IB, pomeni to koncentracijo finančnih sredstev, ob enem pa tudi možnost za selekcijo vseh želja in pravo oziroma najučinkovitejšo alokacijo naložb.

S tega področja so obravnavana naslednja vprašanja:

1. združevanje sredstev za razširjeno reprodukcijo,
 2. vsebina samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka,
 3. zagotavljanje določenih sredstev za primer poslovanja z izgubo, kakor tudi za uresničevanje načela socialne varnosti, solidarnosti in vzajemnosti z združevanjem sredstev rezerv,
 4. medsebojna razmerja pri ustvarjanju skupnega prihodka.
- Tudi v tem delu poročila avtor navaja primere nepravilnosti, konkretno v znani SOZD, vendar ni omenjena SOZD Mercator. Kakor prej velja ugotovitev, da to ne pomeni, da je vse v redu v naših aktih in jih je treba pregledati ter primerjati s tistimi, ki so omenjeni v poročilu. Zlasti za naše razmere je treba odgovoriti na vprašanje, ali smo vse storili za zagotavljanje načel socialne varnosti, solidarnosti in vzajemnosti?!

Delovne skupnosti v SOZD

Ko govori poročilo o številu delavcev, omenja dve skrajnosti: najmanj zaposlenih 2 delavca, in največ – 470 delavcev. Omenja tudi DS SOZD MERCATOR in njenih 141 zaposlenih delavcev. Poročilo ne vsebuje posebnih ugotovitev. Ugotavlja da niso pregledani vsi sporazumi, vendar zaključuje, da bi težko govorili o kakšnem pretiravanju s službami na tej ravni samoupravne organiziranosti.

Za zaključek

Ta povzetek ne nudi bravcu vpogleda v celotno poročilo. Vendar bi omenjena problematika morala vzbuditi slehernega, da se vpraša, ali je v naši SOZD vse pravočasno, pravilno in dobro opravljeno? Moramo priznati da so tudi pri nas slabosti. To je življenje. Toda če slabosti poznamo, jih ne znamo ali nočemo priznati, je to podvojena slabost. Potrudimo se, da do tega ne bo prišlo.

Obdelal namestnik generalnega direktorja SOZD Mercator, Vukadin Nedeljković

Trimesečni poslovni rezultati SOZD

Alenka Srdič

V skladu s celoletno dinamiko

Spremljanju poslovanja se od akcije »Zaključni računi« daje vedno večji poudarek, zato je razumljivo, da tudi za SOZD Mercator kratko prikažemo nekatere bistvene kazalce pri ugotavljanju in razporejanju dohodka. Trimesečje je prekratka doba, da bi lahko rekli, da bo naše obnašanje, podobno vse leto, kažejo pa se že določene značilnosti, ki bodo v veliki meri vplivale tudi na končni rezultat.

Če spremljamo SOZD Mercator v celoti, potem lahko z nekaj značilnimi podatki prikažemo karakteristike poslovanja v prvem trimesečju 79:

element	000.000 din				
	i. trim. 78	I. trim. 79	Indeks 79/78	str. 78	str. 79
porabljena sredstva	2.845	3.359	118	88,1	87,3
– od tega amortizac.	28	33	119	0,9	0,8
celotni prihodek	3.229	3.847	119	100,0	100,0
– od tega prihodki od prodaje	3.163	3.764	119	98,0	97,8
– od tega ostali prihodki	66	83	126	2,0	2,2
doseženi dohodek	384	488	127	11,9	12,7
sredstva za splošno in skup. porabo ter dajatve iz dohodka	96	123	128	3,0	3,2
– od tega amort. nad predp. stop.	1	4	322	–	0,1
čisti dohodek	299	370	124	9,3	9,6
– od tega za oseb. doh.	222	267	120	6,9	6,9
– od tega za sklad skupne porabe	31	42	135	1,0	1,1
– za poslovni sklad	38	48	129	1,2	1,3
– rezervni sklad	7	10	146	0,2	0,3
– ostalo	1	2	173	–	–
Izguba	11	5	47	0,3	0,1
Povprečni izplač. neto osebni dohodki (posebni podatki zap. št. 108–110)	4.356	5.669	130		
Št. zaposlenih po urah	10.444	10.681	102		

Rast porabljenih sredstev je v skladu z rastjo celotnega prihodka, močnejše rastejo le ostali prihodki (zaradi poračunov bonitet iz skupnega poslovanja). V kolikor bi bila dinamika razdeljevanja bonitet enakomernjša, bi tudi ostali prihodki manj vplivali na dohodek.

Doseženi dohodek se je povečal za 27%, prispevki SIS za splošno in skupno porabo ter ostale obveznosti iz dohodka pa za 28%. Med temi kategorijami velja omeniti rast amortizacije nad predpisano stopnjo, ki so jo udeleženci v I. trimesečju 1979 oblikovali 2-krat več kot v enakem obdobju 1978. Višina je sicer skromna, vendar bi morali tej kategoriji pri delitvi dohodka posvetiti večjo pozornost.

Osebni dohodki rastejo v čistem dohodku počasneje kot sam čisti dohodek, nasprotno pa skladi rastejo hitreje, predvsem skupna poraba. Razveseljiva je ugotovitev, da je izguba v letošnjem prvem trimesečju za polovico manjša kot v enakem obdobju lanskega leta. Izgubo imajo v Mercator-Nanos TOZD Indus, TOZD Avtomaterial ter TOZD Sadje, v Mercator Hotelih – gostinstvu TOZD Hotel Sremič, v Mercator-Agrokombinatu Krško TOZD Trgovina-servisi, v Mercator Kmetijskem kombinatu Sevnica TOZD

Trgovine in TOZD Kooperacija ter v Mercator Kmetijski zadrugi Cerknica. Izgube so nastale predvsem zaradi izplačanih akontacij osebnih dohodkov ali nekritih obveznosti iz dohodka. Izgube so pri večini nizke in bodo z dohodkom pokrite do konca leta ter so pretežno sezonskega značaja.

Izplačani osebni dohodki za prvo trimesečje so narasli za 33%, razporejeni osebni dohodki pa za 20%. Večji izplačani osebni dohodki kot obračunani z dohodkom grede predvsem na račun izplačil osebnih dohodkov po zaključnem računu za leto 1978. Nekaj izplačanih osebnih dohodkov bremeni tudi bodoči dohodek in sedaj izkazujejo ti udeleženci izgubo.

Ob koncu leta pričakujemo, da izgub ne bo, glede na to, da so že za prvo trimesečje za polovico nižje od izgub v enakem lanskem obdobju. Ker pa je druga polovica leta po obsegu prometa močnejša kot prva, bodo tudi kazalci akumulativnosti boljši. Za SOZD smo dosegli četrtletni plan 94 – odstotno, kar je v skladu s celoletno dinamiko. Po vsej verjetnosti bo letni plan zadovoljivo realiziran, tako na področju doseganja posameznih kategorij kot tudi planiranih delitvenih razmerij.

Čez nekaj dni v Logatcu

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

Nova samopostrežba

V ponedeljek, 14. maja, so v Logatcu tehnično prevzeli novo poslopje trgovsko-poslovnega centra. Ta objekt je bil že več kot potreben. Razen sodobne samopostrežnice bodo v njem še prostori Ljubljanske banke, Zavarovalne skupnosti Triglav in nekaterih drugih delovnih organizacij.

Preskrba v Logatcu je, lahko rečemo, šepala že nekaj let. Načrti za gradnjo nove trgovine so še stari, zdaj pa so postali resnica. Tristo kvadratnih metrov čiste prodajne površine bo imela ta nova samopostrežba, ob njej pa bodo skladišča, pomožni prostori in zaklonske. Velika prednost trgovine je tudi lastni parkirni prostor.

Otvoritev nove prodajalne bo po predvidevanjih 1. junija, o čemer bomo poročali v naslednji številki glasila.

»K sebi, k sebi...«

Foto Jaro Novak

Janez Remškar

Osebni dohodki zavisijo od ...

Če bo delavec v strokovnih rešitvah, ki mu jih moramo ponuditi, videl, da gre za boljši jutri, bo znal delo oceniti in njegova produktivnost se bo gotovo dvignila na določeno raven. Tu se bo tudi nehalo slabo poslovanje DO organizacij. Ugotovljamo, da se premalo dela na uresničevanju zakona o združenem delu, kot da je uresničevanje zakona o združenem delu obveznost.

Delavca premalo poučimo oziroma usposobimo, da bi znal pravilno ceniti vrednote dela, da bi znal s sredstvi pravilno gospodariti oz. samoupravljati. Učinkovitost gospodarjenja naj bo skrb vseh zaposlenih, ne samo vodilnih.

Predvsem pa smo ranljivi pri osebnih dohodkih. Krivi smo si nedvomno sami. Delavec v združenem delu odloča preko svojih delegatov, ti pa so še sami premalo poučeni, ali pa se z bazo ne pogovarjajo.

Sindikati so posebej odgovorni za spremembe odnosov v delitvi sredstev za osebne dohodke. Uveljavljanje dohodkovnih odnosov in s tem stopnje delavčevega obvladanja celotne družbene reprodukcije je prvenstveno odvisno od kvalitete dela in produktivnosti. O produktivnosti radi veliko govorimo po sestankih – a delo samo?

Ne moremo mimo dejstva, da je zasnova dohodkovnih odnosov delavcev v temeljni organizaciji vsebinsko že opredeljena v samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo. Ali so o tem poučeni vsi delavci, vključno z delegati? Ali smo seznanjeni z vsemi dajatvami, katere nam grede po zakonu? Ali smo planirali in kaj imamo v kratkoročnem, srednjeročnem in dolgoročnem planu? Kakšen nam je ostank dohodka in v kaj ga je najbolj smotno vložiti? O vsem tem naj bi bili delavci obveščeni.

Res je, da je osebni dohodek kritična točka na vseh zborih delavcev. Vendar, ali smo se vprašali, kakšna je naša produktivnost?

Torej, potrebujemo dobre delegate, dobro poučene delavce, večjo produktivnost in slogo družbenopolitičnih organizacij. Tako se bodo tudi osebni dohodki dvignili.

Prizadevanja M-Agrokombinata v Krškem

Iz glasila delavcev in kooperantov

Pospeševanje kmetijstva tudi z obveščanjem

Četrta letošnja številka »Poročevalca« iz Mercator-Agrokombinata v Krškem, ki je izšla ob koncu aprila, prinaša na 8 straneh biltenškega formata veliko strokovnih obvestil in navodil, ki so zanimiva za krog bralcev, katerim je to glasilo namenjeno. Naš namen je zgolj to, da sproti seznanimo delavce v vsem Mercatorju z vsebino in usmeritvijo informacij iz Krškega, ker se skoznje zrcalita vsebina in usmeritev te naše kmetijske organizacije.

Na prvi in drugi strani pisec prispevka poroča o razpravi, ki jo je na temo Problemi kmetijstva organizirala domača OK SZDL v aprilu letos v Krškem. Na njej so bile nakazane razvojne naloge v obdobju 1976–1980. Osnovni nalogi sta zagotavljanje proizvodnje vseh vrst hrane ter zmanjševanje zaostanka v razvoju kmetijstva v odnosu na ostalo gospodarstvo. Na posvetu so sodelovali predstavniki krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, kmetijskih DO ter kooperantov.

Uvodni referat je med drugim predstavil samoupravno organiziranost kmetov, plan in realizacijo razvoja zasebnih kmetijskih zmogljivosti in dohodkovnih odnosov na podlagi kooperacijskih pogodb. Poudaril je pomen organiziranosti v sekcijah mladih združnikov, kmečkih žena ter uspešnih akcij invalidsko-pokojniškega zavarovanja kmetov. Poleg navajanja uspehov so v referatu ugotovili, da v razvoju še ne dosega planiranega. V sklad SIS za pospeševanje kmetijstva je priteklo le 10% planiranega denarja, kar resno ogroža kmetijske razvojne akcije. Vzrok temu je, da obstoječi predpisi preprečujejo, da bi podpisnice sporazuma mogle nakazovati v sklad sredstva na enak način kakor drugim SIS. V teku je republiška akcija za reševanje tega problema.

Poudarjeno je bilo tudi neskladje med cenami živinske krme in cenami mesa, pa tudi mleka.

TOK Kooperacija Mercator-Agrokombinata sodeluje kot investitor v akciji za izsušitev oziroma meliorizacijo 1500 ha zemljišč.

Navzoči so se v razpravi zavzeli za zvečanje zemljiškega maksimuma, s čimer bi ob gradnji večjih in rentabilnejših hlevov omogočili specializacijo in preživljanje posameznih kmetov zgolj iz dohodka, ki ga daje kmetijstvo.

Na posvetovanju je sodeloval tudi predstavnik republiške konference SZDL za področje Dolenjske.

Najprej štalca, potlej kravca je izhodiščno geslo informacije o

tem, da so v TOK Kooperacija prejeli v preteklem letu 40 prošenj za adaptacije obstoječih, predvsem pa za gradnjo novih hlevov. Strokovni delavci TOK so predali banki dokumentacijo s prošnjo za kreditiranje v skupni vrednosti 6 milijonov dinarjev. Doslej je izdelanih 16 načrtov. Informacija ob koncu navaja seznam vse potrebne dokumentacije za gradnjo hlevov. Ko se vse to uredi, pa utegne nastati vprašanje cementsa, o čemer tudi spregovori obvestilo.

Na odkupnih mestih opažajo zmanjšanje števila živine, zaradi česar domnevajo, da je veliko odkupijo »na črno« prekupčevalci. S tem nastaja tudi škoda zaradi uničevanja telet, primernih za plemo. V zvezi s tem list obveščalca kmete glede vezave premije na pogoj iz pogodbe v odkupu.

Konjskemu mesu raste potrošnja in ima ugodno ceno za proizvajalca. List letos že drugi spodbuja rejce za pitanje žrebet, vendar ugotavlja majhen odziv. V zvezi s tem navaja nekaj interesantnih podatkov glede reje in prirasta. TOK ponuja rejcem na podlagi pogodbe žrebeta s težo okoli 200 kg s predvidenim prirastom do 150 kg v 7 do 9 mesecev. Cena za kg prirasta je najmanj 40 din.

Tudi naslednji prispevek prinaša nasvet rejcem goveje živine v zvezi z dodajanjem močnih krmil, od katerih je uera strupena in je neznanje že marsikateri plačal s poginom živali.

Ob ugotovitvi, da vsako leto silirajo več krme, vabijo strokovne službe kmetovalce k instrukcijam o dobri silaži. Nadalje priporočajo knjižico – priročnik za sajenje sadnega drevja, objavljajo urnik za konzultacije s strokovnimi sodelavci v Krškem, Kostanjevici in Brestanici; vabijo na strokovno ekskurzijo v vinogradniške in živinorejsko področje Goriškega, pri čemer del stroškov plača TOK.

Enake pravice do koriščenja počitniških kapacitet imajo v Mercator-Agrokombinatu Krško tudi kooperanti. Glas jih vabi, da se prijavijo. Možnosti so v 4 prikolicah na Krku, v 2 prikolicah v Navalji na Pagu in v 3 zasebnih sobah v Crikvenici. Čas koriščenja prikolic je od 15. junija do 10. septembra, v sobah pa od 1. julija do 31. avgusta. 50% stroškov nastanitve prispeva delovna organizacija, zato uporabniki plačajo za prikolico s 4 ležišči 20 din po ležišču na dan, za postelje v sobah pa 30 dinarjev. Čas letovanja je 10 dni, lahko pa se dogovorijo med sabo za 5-dnevne izmene. Komentar k temu prispevku priobčujemo posebej.

Na čelu kolone na Mercatorjevem pohodu Po poteh spominov je bil prapor Mercatorjeve brigade, ki ga je ves čas nosil Jirži. – Foto Kancijan Hvastija

Iz dela koordinacijskega sveta ZSMS SOZD

Ivan Vučko – predsednik KS OO ZSMS

Mercatorjeve organizacije bodo dale svojo brigado

Za ponedeljek, 28. maja, je bila sklicana seja sekretariata KS OO ZSMS SOZD Mercator. Pregledali naj bi izvrševanje nalog, ki smo si jih zadali na prvi seji, ter uspeh dosedanjega dela.

Uvodoma je treba izreči priznanje DO Mercator-Rožnik, ki je odlično izpeljala organizacijo pohoda Po poteh tovarništva in spominov. To dokazuje tudi številna udeležba na samem pohodu, saj se ga je udeležilo tristo petdeset delavcev Mercatorja. S tem smo še enkrat dokazali, da smo enotni, pa čeprav iz različnih krajev naše domovine.

Druga in morda ena največjih nalog, ki smo si jih zadali v programu za letošnje leto, je organizacija Mladinske delovne brigade, ki naj bi jo sestavljali mladi delavci Mercatorja. Ena najpomembnejših faz pri pripravi brigade so kadrovske priprave za udeležbo na mladinski delovni akciji. Vedno se moramo zavedati, da je interes mladih za prostovoljno delo izredno velik, pomembno je ta interes usmerjati v organizirane oblike delovanja. Čeprav gre za družbeno dogovorjeno politiko, se nam še vse prevečkrat evidentiranje oziroma kadrovanje mladih v brigade ustavlja ob nerazumevanju v osnovnih

organizacijah ob dokazovanju nenadomestljivosti evidentiranega. Žal smo na tak primer naleteli tudi v nekaterih organizacijah naše SOZD, kar nam pa zelo otežkoča nemoteno izpeljavo organizacije mladinske delovne brigade. Prav zato moramo v bodoče še bolj odločno s politično akcijo ZSMS uveljavljati udeležbo posameznika na akciji. Tudi pri kadrovanju v MDB je treba posebej omeniti politične delavce Mercator-Rožnika, ki so se dosledno držali dogovora in prijavili največ brigadirjev. Popolno je zastopana tudi organizacija Mercator-Slovenija sadje, večina enovitih DO, medtem ko je akcijo povsem izdal od večjih organizacij Mercator-Rudar Idrija in Mercator-Nanos Postojna, razen dveh TOZD, in sicer TOZD TMI in Preskrba Portorož. Še posebej je treba omeniti Ljubljansko TOZD Hladilnico v sestavu M-Velepre-skrbe, ki je, majhna, kakor je, da kar 2 brigadirja. Znotraj ZSMS moramo ob nedvoumih uspehih ob kadrovanju vse več pozornosti posvetiti pravočasnosti kadrova-

nja v MDB ter izboru usposobljenih kadrov za vodstvo MDB.

Mercatorjevi brigadirji se bomo prvič sestali na brigadni konferenci, ki bo v prvi polovici meseca junija v Ljubljani. Na brigadni konferenci bomo izvolili štab brigade, katerega sestavljajo komandant brigade, komandant za delovnišče ter predsednik brigadne konference. Da pa bi brigada nemoteno delala na sami MDA, moramo izvoliti še komandirje treh čet ter referente za različne dejavnosti (IPD, kultura, šport, obveščanje itn.). Na brigadni konferenci naj bi se dogovorili tudi o lokalni delovni akciji, ki naj bi bila v sredini meseca junija. Namen te akcije naj bi bil, da se brigadirji seznanijo med seboj ter da se seznanijo z disciplino ter redom na sami MDA. Zdravniški pregledi za vse Mercatorjeve brigadirje so že v teku, tako da bomo še v kratkem lahko izvedeli za točno število brigadirjev, ki jih bo letos štela Mercatorjeva brigada.

O programu dela KS OO ZSMS za obdobje od junija do septembra bomo pisali pozneje. Naj omenim le seminar oziroma politično šolo za predsednike ter sekretarje OO ZSMS v SOZD Mercator.

Iz dela mladih v osnovnih organizacijah

Zdravko Nagode – M-Rožnik, TOZD Dolomiti

Sence in svetloba

Naša OO šteje nekaj nad 100 mladih, najmanj toliko pa je takih, ki se ukvarjajo z mladimi, z naraščanjem in se ne vključujejo več aktivno v mladinsko organizacijo. Ni kaj reči: tako velika množica, pa ne bi česa naredili, pripravili, se razvedrili.

Delovanje mladih je odvisno od njihovega lastnega dela, mnogokrat pa naletimo na težave. Obveščanje je že dolgo trn v peti, saj ni prave povezave, mnogokrat pa se tudi načrtno zadržuje obvestila. Poslovodje so mnogokrat gluhi, slepi in se izgovarjajo, da so pošto šele danes dobili. Tudi mladinci smo krivi – ne obveščamo pravočasno, kdaj imamo sestanek, sami ničesar ne storimo, da bi zamenjali zmeno, zgodi se celo, da ne povedo, kadar odidejo z dela in se šele nato opravičijo, ali pa sploh ne.

V aprilu smo se spet bolj organizirali; upamo, da bo v tem mandatnem obdobju, ko je bil izvoljen novi koordinacijski svet OO ZSMS SOZD Mercator, delo teklo bolj usklajeno. Tudi po DO, kjer še nimajo KS, je treba te ustanoviti. Isto velja za TOZD, kjer še ni mladinskih organizacij – tam jih je treba ustanoviti in poživiti delo vseh ostalih, ki so le na papirju.

Osnovne organizacije premalo sodelujejo z drugimi DPO, premalo sodelujejo pri oblikovanju samoupravnih odločitev. Usposabljanje kadrov za vodilne funkcije sploh ne poteka. Tudi sami mladi so premalo zainteresirani; na sestankih niso aktivni, zato se dogaja, da nas je na vsakem sestanku manj. Problem je tudi v tem, da delamo v izmenah in se nam po službi ne ljubi v sestanku osnovne organizacije ali aktiva.

Tudi ostalo izobraževanje poteka nenačrtno, sami ne organiziramo seminarjev, udeležujemo pa se tistih, ki jih pripravi OK ZSMS Vič-Rudnik. Revijo MLA-

DINA berejo le posamezni, nekaj bolj brano je glasilo MERCATOR, saj ga dobi vsakdo, dogaja pa se, da ostaja na policah v garderobi. Samoupravne akte pogledajo predvsem poslovodje; sploh pa, kdo jih bo bral, ko je toliko napisanega! Tudi dopisovanje v glasilo Mercator le malokrat zasledimo, o mladih slišimo bolj malo. Trgovci smo tako ali tako na slabem glasu, zato ni čudno, da odhajamo v druge poklice; mnogo jih prevzamejo banke, pošte, vsak tretji, celo vsak drugi, ki ga srečam in je včasih bil prodajalec. Žalostno ob tem je tudi, da je nagrajevanje še vedno premalo izraženo, da mladi v Ljubljani nimajo prostora, kjer bi stanovali – nekakšen samski dom – da o mladih družinah ne govorim. Strokovni kader odhaja, vse prepočasi rešujemo ta problem!

Vse tudi ni tako črno, saj mladi le nekaj počnem in nas je še vedno veliko.

Razdeljeni smo na tri aktivne, v treh občinah. Od kje vse smo, pa si lahko zamislite, saj segajo trgovine tja do Grosupljega in Polhovega gradca, Horjula, Hotederšice, da večjih krajev, kot so Borovnica, Vrhnika, Logatec ne pozabim, pa vse tja do Cerknice. Ljubljanski aktiv je največji in tudi sedež je tam. Veliko sodelujemo z OK ZSMS Vič-Rudnik.

Letos smo posvetili več časa rekreaciji, dasi nismo pozabili na ostale naloge. Največja udeležba je pri kegljanju, poskrbeli pa smo tudi za plavalce. Obiskujemo kulturne in zabavne prireditve v Ljubljani. Bolje smo letos seznanjeni tudi z letnimi igrami.

Upamo, da to ne bodo zadnje akcije, saj sodelujemo pri nastajanju MDB. Še naprej se bomo športno borili na igrah v Portorožu, organizirali izlet, šli v gore, zraven pa še delali v trgovinah in vmes izkoristili dopust in leto bo kaj kmalu na okoli in zgodilo se bo nenadoma, da bomo mladi le še po srcu.

Kramljanje z mlado aktivistko

Janez Remškar – TOZD Grosist, Ljubljana

Videli so, da zmorem

Dolgo časa sem lovil Miro Svete za kratek razgovor. Nikoli ni imela časa. Vendar sem vztrajal. Poznam jo že dolgo, saj sva si skoraj soseda. Zaposlena je na upravi TOZD Dolomiti in je zdaj sekretarka KS ZSMS v Mercator-Rožniku.

Nekega dne sva sedla in se pogovarjala. Odgovarjala je hitro in jedrnat, kot da se ji za vsak daljši razgovor zdi škoda časa. In res je bilo tako. Takoj se je izgovorila, da jo čaka še kemija. Hodi namreč v komercialno šolo. Odkar jo poznam, je temperamentna in vedno ve, kaj hoče. Prav nič ni podobna mehkim in sanjavim Notranjkam.

Prvo vprašanje je naneslo na trgovino – kakšna naj bo prodajalka?

Prodajalka naj bo predvsem urejena, do ljudi prijazna in vljudna. Nikoli naj ne pokaže slabe volje do kupcev. Ljudje sami niso vedno prijazni, predvsem ne pred prazniki, ko vsega manjka. Vendar znajo prodajalko oceniti. Če ne pokaže slabe volje in je nasmejana kljub obilici dela, je kupce takoj osvojila. Promet se veča. Torej promet zavisi tudi od zaposlenih v trgovini – od njihovega obnašanja do kupcev.

Pa izbira blaga?

Tudi od tega je mnogo odvisno. Če znate kupcu ponuditi veliko, bo tudi zadovoljen. Lepo urejena izložba in lepo založena trgovina sami privabljata kupca. Seveda, mora biti trgovina z živilskim blagom vedno založena.

Mladi danes bežijo iz trgovin, sem opomnil.

Tu je več vzrokov. Eden bistvenih je deljen delovni čas in delo ob sobotah. Mladi smo radi ob sobotah prosti. Delo v trgovini je za žensko težko. Tu so zaboji in vreče, pa kartoni in drugo, ponekod stare in vlažne kleti. Delo v trgovini je premalo plačano. Saj nam

ustanove kot Ljubljanska banka dobesedno krajejo ljudi iz trgovine. Napravijo šolo, gredo v strojepisni tečaj – in plača je večja, pa še sobote so proste – da o delu pred prazniki sploh ne govorim!

Ali si tudi ti zaradi teh vzrokov odšla iz trgovine?

Ne. Saj sem rada v trgovini. Z vsemi sem se dobro razumela. Pa vendar: če je priložnost, se ji ne moreš upreti. Tudi zaradi šole – deljen delovni čas mi ni dopuščal, da bi lahko hodila v šolo. Zamejnave pa nisem mogla dobiti.

Torej zdaj lahko vskladiš delo in šolo?

Da. Zaenkrat je vse v redu. Z izpiti ne zaostajam, in to je najbolj važno.

Poznam te kot mladinsko aktivistko?

Res sem se vrgla z vsemi silami na to delo. In prosti čas sem porabila za mlade. Od začetka sem se sama le učila. Pa so prihajale dolžnosti druga za drugo. Videli so, da zmorem. Tudi sama sem se veselila uspehov. Nekaj smo napravili! Danes se moram prav truditi, da uspem.

Kaj te navdušuje?

Predvsem dobra knjiga. Pa ni časa. Rada tudi potujem. Tudi v planine rada hodim. Doma je velika kmetija. Moram poprijeti za vsako delo. Dela na kmetiji pa nikoli ne zmanjka.

Še in še sva govorila. Pa vendar sva se nenehno vračala na trgovino in mladinsko organizacijo.

V njenih očeh je sijal blesk in zagnanost. Iz vsake besede se je rodila nova ideja.

Z akcije Istra '78 – Arhiv Mercatorja

Ob 7. maju, prazniku Dolomitov

Stane Vrhovec-Robin

Vročiči maj v Dolomitih

V krajih, kjer ima Mercator veliko svojih trgovin, se je v prvem letu vojne bojeval Stane Vrhovec, pomočnik generalnega direktorja SOZD in letošnji dobitnik priznanja OF. Takole se spominja teh dogodkov.

Gozdovi Polhograjskih Dolomitov so v zgodni pomladi 1942. oživali. Sneg je s svojo belino še vedno pokrival spočito zemljo, le tu in tam se je v rebrih kazalo kopno, koder so spomladanski sončni žarki odgrnili snežno odejo. V dolini in na senčnih straneh hribov se je sneg še upiral bližajoči se pomladi. V gozdu nad Hruševim se je iz dneva v dan bolj večala partizanska četa. Vsak dan so prihajali novi borci; borbena Ljubljana je pošiljala svoje najboljše sinove, da z orožjem v roki uničijo osvraženega okupatorja.

Mala partizanska enota je kmalu prerasla v dve četi, ki sta šteli že petdeset ljudi. Skrbi za prehrano ni bilo, ker je ljudstvo okoliša vasi Hruševo, Babne gore in drugih živelo z borci in jih imelo za svoje. Življenje v taboru je potekalo brez posebnih vznemirjanj, saj smo imeli vse na okrog poštene in zavedne prebivalce. Borci, večinoma mladi, v orožju in vojskovanju še neizkušeni, smo se vedno vsak dan urili v spoznavanju orožja in vojne taktike. Zanimiva so bila politična predavanja, ki jih je imel tovariš Franček iz Ljubljane.

Pomladansko sonce je bilo vse toplejše, tako da si se težavo našel v kakšnem skritem kotu še krpico snega. Gozdovi so vsak dan postajali lepši, ozelenela je bukev, sledil ji je hrast, in tam spodaj v Babni gori so se že košatila bela češnjeva drevesa. Nočne akcije so postajale vse zanimivejše. Pozimi nam je mučno škripal sneg pod nogami in kdaj pa kdaj si je katera od smrek otrešla pretežno snežno breme. Daleč v bukovju so sove s svojimi klici kratkočasile kolono partizanov, ki se je proti jutru vračala z akcije. Pomlad je bila tu. Marsikdo od nas je moral zapustiti zemljo, družino, starše, šolo. Zato se je tesneje oklenil orožja in skozi zobe iztisnil besede namenjene okupatorju: »Prokleti!«

Težko smo pričakovali dan, ko bomo obračunali z italijansko sodrgo, ki se je že vsakemu Slovencu studila kot nepokopana mrhovina. Nihče ni zares mislil, da je ta dan tako blizu.

Slab obrambni položaj tabora nad Babno goro nam je narekoval, da smo se premaknili v sosednje gozdove ter se utaborili prav pod vrhom Malega Ključa. Noč se je še vedno trdovratno upirala dnevu, tako da nam je onemogočala razgled. Porajajoči se dan nam je razkril, da prostor, ki smo ga izbrali, ni ravno posrečen, ker je bil le redko poraščen s hrastovim drevjem in zaradi tega daleč na okoli dobro viden. Največ preglastic nam je delala ureditev kuhinje; težko je bilo najti prostor, kjer nas dim ognja ne bi izdal. To nalogo je rešil iznajdljivi Švejk, naš kuhar, ki je postal že pravi strokovnjak v brezdimnem kurjenju. Okrog pol dneva smo imeli naš novi dom ureden, straže so bile razporejene. S stražarskega mesta nad taborom je bil lep razgled po obeh dolinah. Dobro smo videli cesto, ki pelje skozi Brezje v Horjul ter drugo, ki pelje v Polhov Gradec. S tega mesta smo lahko opazovali vsako večje premikanje sovražnika.

Bil je lep pomladanski dan. Megla je še ležala v kotlinah. Le rahlo so bili vidni obrisi komaj ozelenelih bukev in hrastov. Obetalo se je lepo sončno vreme. Bilo je zgodnje jutro 7. maja 1942. Mirno ozračje so presekali trije strelji iz puške. To je bil dogovorjeni opozorilni znak za nevarnost s strani vaške zaščite. Nevarnost je prihajala iz ljubljanske smeri.

»Na položaje!« je ukazal komandir Martin. »Prva četa naj se umakne v smeri Praproče čez Prošce, druga naj ostane na položajih.«

Vsak je točno vedel, kaj mu je storiti, četudi sovražnika ni bilo videti. Jutranji mrak se je popolnoma umaknil dnevu. Cesti v Polhov Gradec in Horjul, ki sta bili vedno lepo vidni, sta bili zatrpali s sovražnimi kamioni. Prva četa – vodil jo je tovariš Ante – je krenila po pobočju Velikega Ključa v smeri Prošce. Ostalih osemindvajset tovarišev je ostalo na položajih. Tri patrulje, opremljene z lah-

kimi mitraljezi, so previdno zapustile položaje, da bi pregledale teren in ugotovile, kako se giblje sovražnik. Ostali smo nestrno pričakovali nadaljnji razvoj dogodkov. Mitraljezec Crni in Kosov Lovrenček sta jo mahnila po ozki stezi proti vasi Brezje. Še kratek ovinek, in patrola je izginila v bukovju. Minute pričakovanja so tekle. Mitraljezec Taras je krenil po drugem pobočju, prav tako proti Brezjam. Bil je domačin in je poznal sleherno stezico. Mitraljezec Lisjak je krenil v smeri Hruševega. Napetost, ki je vladala na položajih, so zmotila še zadnja povelja, potem je zavladala tišina. Mučno pričakovanje je pretrgal rafal iz mitraljeza. Tesneje smo se oklenili vsak svojega orožja. Prvemu rafalu so sledili drugi. Crnija patrola se je previdno premikala proti Brezjam in naletela na gručo italijanskih fašistov, katerim je njihov »collonelo« dajal zadnja navodila za naskok. Rafal lahke zbrojevke ga je prekinil – ni več spregovoril. Patrulje so se vrnile, le Tarasa ni bilo od nikoder. Preplašeni okupator je začel besno streljati. Detonacije bomb in rafalov so stresale gozdove. Vpitje vaške sodrge je odmevalo po gozdovih. »Avanti, avanti«, so jih priganjali oficirji.

Na položajih med borci je vladala tišina. »Ne streljajte, dokler ne pridemo nad dvajset metrov. Pustimo jih blizu, potem pa, kar cevi zmorejo« – so bile zadnje besede komandirja Martina.

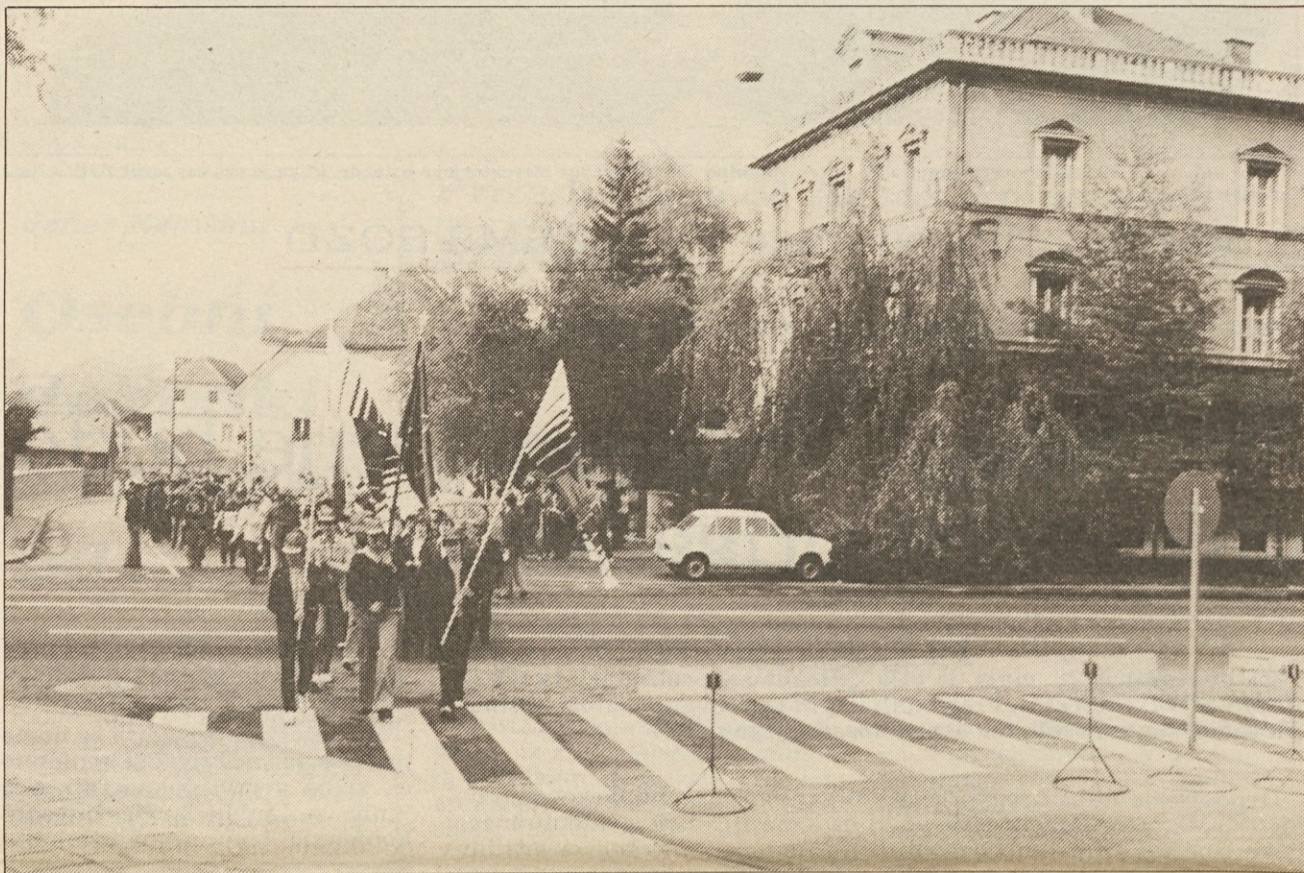
V soncu so se zasvetile sovražne čelade, tem so sledile nove in nove. Osem tisoč Italijanov je napadalo osemindvajset borcev. Kljub temu, da je bil tabor razkrit, niso vedeli, kje natanko smo. Streljali so vsevprek z namenom, da bi se kje oglašila partizanska puška. Toda mi smo mirovali. Čelade so se vse bolj večale, vse bliže so prihajali, še dvesto metrov, še sto metrov... Bližali so se, potiskali so drug drugega naprej, v negotovost, v smrt. Že smo razločili obraze, polne strahu, ko so se kot morilci plazili po tleh. Še malo. Zagrmelo je. Bombe, mitraljezi, puške, vse je neusmiljeno oralo zemljo. Fašisti so se razbežali kot kokoši. Toda naši mitraljezi niso odnehali. Rafal je sledil rafalu in redčil sovražnikove vrste. »Tam za borovcem se je potuhnil italijanski mitraljezec, ga vidiš?« je rekel pomočnik Đuro. Krogle so se zarežale v deblo in v meso, fašist je utihnil. Prvi naval je bil odbit, vse naokrog je ležalo polno mrtvih in ranjenih fašistov. Med nami ni bilo žrtve. Fašisti so urejali svoje vrste. Po cestah so se premikale nove kolone kamionov. Prihajale so okrepitev. Z naših položajev pa je odmevalo: »Avanti popolo.«

Dan se je nagibal h koncu, ko so fašisti pripravljali zadnji sunek, da bi za vsako ceno uničili hrabro četo partizanov. Primanjkovati nam je začelo municije. Komandir Martin in oba mitraljezca so se prebili skozi sovražnikov obroč, nas pa pustili same na položajih. Sovražnik je vse bolj pritiskal, za vsako ceno je hotel doseči vrh. Začutil je, da v naši obrambi ni nečaja v redu. »Tovariši, držimo«, je zaklical nekdo od borcev. Svinčenke in bombe so prisilile Italijane, da so se ustavili.

S težkimi izgubami je sovražnik proti večeru zapustil gozdove ter se odvalil nazaj na svoje kamione, ki so čakali na Polhograjski in Brezniški cesti. Sovražnik ni računjal s tem, da ga v zasedah ob glavni cesti čakajo člani vaške zaščite ter borci naše druge čete. Kolona sovražnih kamionov se je nič hudega sluteč pomikala proti Ljubljani. Ko so zavili proti Žirovnikovemu grabnu, se je z obeh strani ceste usula nanje toča krogel. Motorji kamionov so divje zahrumeli, kolona se je pognala v paničen beg. Ubiti sovražniki so padali z vozil, bilo jih je polna cesta. Kamioni so se vračali v Ljubljano preluknjani, polni mrtvih in ranjenih fašistov. Sedmi maj 1942 pomeni prvo veliko zmago partizanskih enot in vaške zaščite v Dolomitih.

Pisana povorka 350 udeležencev pohoda, delavcev Mercatorja, se je kot jara kača vila po poteh in travnikih. Cilju nasproti...

Škoda, da naš časopis ni tiskan v barvah. Rdeče kape z napisom Mercator, pa nove zastave, ki so z brigadirskim praporom skupaj prvič zaplapolale, so dajale naši povorki poseben pečat.

350 delavcev Mercatorja skupno na pohodu 12. maja

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

Zaplapolale so zastave

Stiskali smo pesti in želeli le eno: lepo vreme naj bo, drugo pride vse samo po sebi. In ko smo v soboto, 12. maja, zjutraj pokukali skozi okno, so nam mokre strehe in ulice jemale vsakršno upanje. Pa je na srečo nebo kasneje prepodilo oblake in nasmehnil se je pravi poletni dan, čeprav smo koledarsko še vedno v pomladi. Zgodaj zjutraj je že bilo živahno na zbornem mestu, ki ga je določil letošnji organizator Mercatorjevega pohoda, delovna skupnost Mercator-Rožnika. Nasmejani obrazi so prihajali iz Tržiča, iz Portoroža... in ob sedmih zjutraj je dolga

povorka tristopetdeset z rdečimi kapami pokritih delavcev Mercatorja krenila na pot spominov in tovarštva. Zavihrale so zastave; državna, slovenska in partijska, prvič smo s seboj ponesli tudi prapor mladinske delovne brigade Mercatorja, in prvič so na tej manifestaciji zaplapolale tudi lepe, nove zastave Mercatorja.

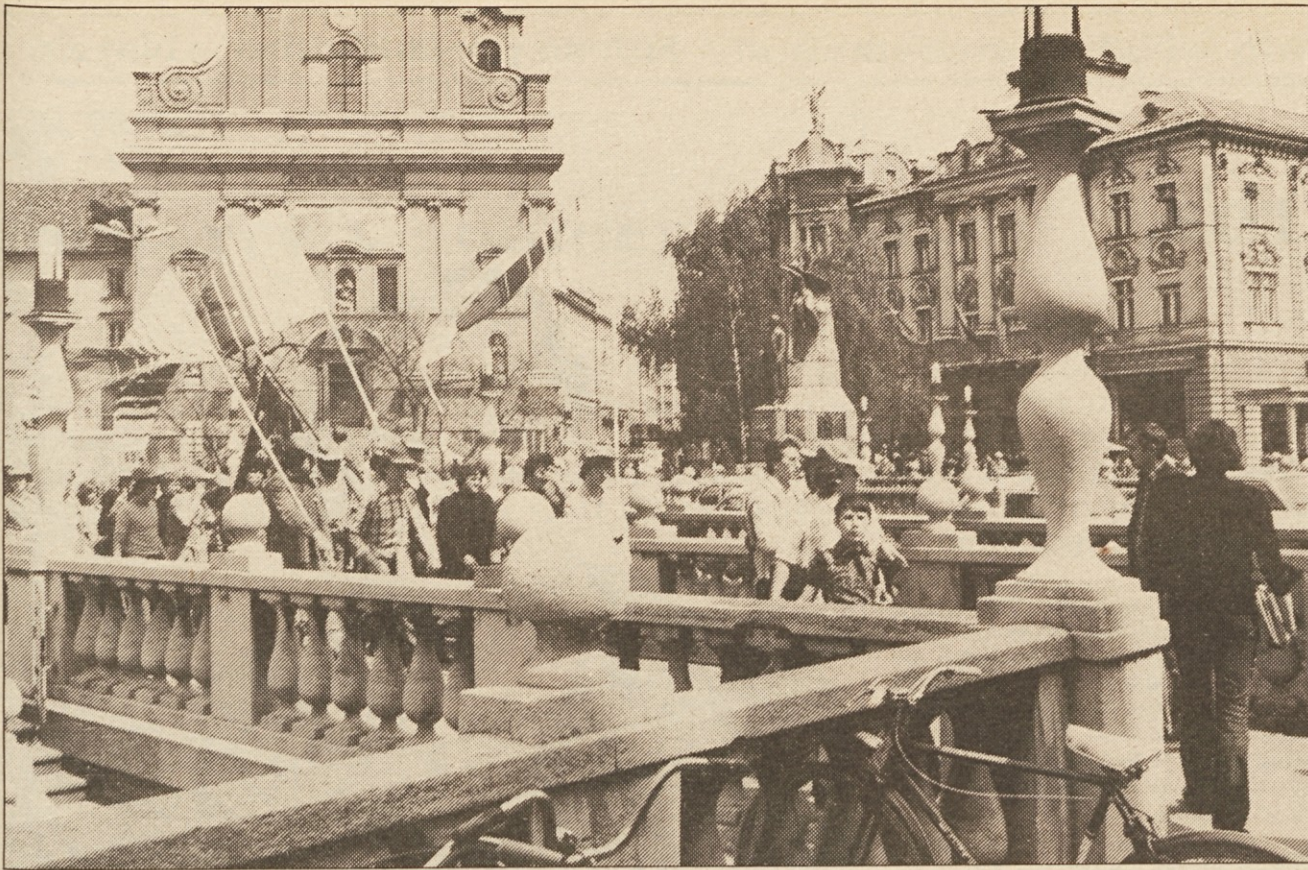
Dobra volja in razpoloženje, smeh in pesem so preželi naše »pohodnike«. In po enajst in pol kilometra dolgi poti je vse to ostalo. Ni bilo videti izmučenih obrazov, nihče ni tožil zaradi dobljenega žulja, utrujenosti.

Pisana množica se je ob zvokih partizanskih koračnic zllila na dvorišče pred TOZD Hladilnica, kjer je bila zaključna slovesnost. Zbrani množici je spregovoril Franc Škof, predsednik koordinacijskega odbora OOOZ SOZD Mercator, in poudaril, da je letošnji pohod po poteh spominov in tovarštva pomemben za nas ne le zato, ker slavimo partijske jubileje, marveč tudi zato, ker stopamo po teh poteh tudi ob 30-letnici Mercatorja. Z nekaj besedami je tudi obudil spomin na čase, ko je bila Ljubljana še zaprta v obroč bodoče žice.

Nadaljevanje na 7. strani

Tako, pa smo na Trgu revolucije, na cilju. Pot je bila sicer naporna, a za nami je. Tudi prvi del pohoda.

Zdaj gremo še nekaj kilometrov naprej, kjer bo svečan zaključek in tovariško srečanje.

350 delavcev Mercatorja skupno na pohodu 12. maja

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

Zaplapolale so zastave

Nadaljevanje s 6. strani

Za tem je predsednik KO OO ZSM SOZD Mercator, Ivan Vučko, prebral pozdravno brzojavko predsedniku republike, tovarišu Titu. V njej je bilo zapisano takole:

»Dragi tovariš Tito, Pravkar smo sklenili pot tovarštva in spominov ob žici okupirane Ljubljane. Dovoli, da ti sporočimo, da tudi mi nadaljujemo boj za graditev socializma in da bomo še naprej stopali po tvoji poti.

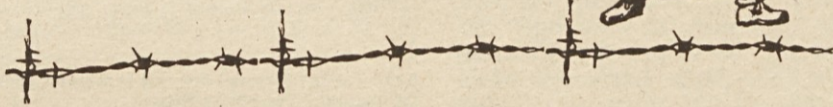
Ob pomembnih partijskih jubilejih in tvojem osebnem prazniku ti iskreno čestitamo in želimo, da bi še dolgo vodil našo socialistično, neuvrščeno Jugoslavijo.

Mladina in delavci SOZD Mercator – udeleženci 23. pohoda po poteh tovarštva in spominov

Sledilo je res pravo, prijateljsko srečanje. Sklenjena so bila nova poznanstva, nova prijateljstva. Muzika za ples je še tako utrujene fante in dekleta spravila na noge in, resnici na ljubo, čas je kar prehitro bežal.

Lepo in prijetno je bilo prav vsakomur. Tristopetdeset nas je bilo na pohodu. Tristopetdeset zadovoljnih nas je odšlo domov. Da je bilo lepo, prijetno, tovariško, to bomo pripovedovali sodelavcem, prijateljem. In s tem bomo pravzgotovo marsikomu od tistih, ki letos niso stopali z nami, vlili več poguma za prihodnje leto.

Nasvidenje ob letu na tradicionalnem, 24. pohodu po poteh tovarštva in spominov.

Ljubljana, 12. maj 1979«

Zdaj je vsa dolga pot za nami. Kako tekne dobra malica, menda ni treba posebej poudariti. Fante in dekleta iz M-Rožnik, ki so poskrbeli tudi za to, zaslužijo res vso pohvalo.

Nato pa še glasba. Harmoniko je neutrudno raztegoval Toni in na noge spravil skorajda vse. Zaplesali smo kolo, potem pa, kot se časa spodobi, še v disko ritmu. Za glasbo pa je poskrbela naša propaganda.

Iz dela sindikalnih organizacij

Kristina Antolič – M – Izbira Panonija, TOZD Maloprodaja Ptuj

Ptujčani utrjujejo svojo organizacijo

V drugi polovici meseca maja so bile v TOZD Maloprodaja, Veleprodaja, Zaščita in v Delovni skupnosti skupnih služb DO M-Izbira Panonija Ptuj uspešno opravljene skupščine osnovnih organizacij zveze sindikatov.

Skupščino TOZD Maloprodaja so predstavljali delegati, delegirani iz vseh poslovnih enot osnovne organizacije sindikata, po ključu: do deset zaposlenih v enoti – en delegat, od deset do dvajset – dva delegata in nad dvajset – trije delegati.

Dnevni red je bil obširen. Poročilo o delu osnovnih organizacij TOZD Maloprodaja sta podala dosedanja predsednika bivše Izbire in Panonije. V obeh poročilih je bilo zaslediti aktivnost sindikata ob sprejemanju zaključnih računov, še posebej poudarek je bil na informiranju o kazalcih uspešnosti gospodarjenja. Informacije so bile preproste, z domačo besedo, brez težko razumljivih šifriranih tabel. Premalo pa smo bili aktivni na področju socialne problematike, pri reševanju izostankov z dela in reševanju problema delovnega časa, ker je prav v naši TOZD največ zaposlenih žena-mater.

Poročila nadzornih odborov so bila zadovoljiva, kljub temu, da se niso ločeno sestajali, pač pa so se udeleževali sestankov izvršnih odborov. Nadzorni odbor je podal predlog za razrešnico dosedanjim članom izvršnih in nadzornih odborov.

Na skupščini smo izvolili nove člane izvršnih in nadzornih odborov za osnovno organizacijo Levi in Desni breg, volili tudi delegate za konferenco in dva delegata za predsedstvo konference osnovne organizacije zveze sindikatov DO M-Izbira-Panonija Ptuj.

Glede na to, da bo leto 1979 zelo razgibano glede samoupravljanja in sprejemanja samoupravnih splošnih aktov, smo sprejeli plan dela za tekoče leto:

Izvršni odbori oziroma vsi člani sindikata osnovne organizacije zveze sindikatov TOZD Maloprodaja si bomo prizadevali pri utrjevanju vloge in dela, zlasti pa upoštevati določila o vlogi in nalogah sindikata po zakonu o združenem delu.

Aktivno se bomo vključili v akcijo za sprejem samoupravnih splošnih aktov in za razpis individualnih poslovnih organov.

Upoštevali bomo časovne termine, sodelovali v razpravah in sodelovali pri izvajanju kadrovske politike v TOZD Maloprodaja in DO.

Člani sindikata bomo nudili primerne možnosti za izboljšanje razmer delavcev z nizkimi osebniimi dohodki in njihovim družinam.

Po sindikalnih skupinah bomo dosledno izvajali skupna stališča sindikata, ki nam bodo posredovana preko občinskega odbora sindikata delavcev trgovine in konference osnovnih organizacij DO M-Izbira Panonija.

Vključevali se bomo v razprave o poslovnih uspehih TOZD in DO.

Člani osnovne organizacije TOZD Maloprodaja se bomo vključevali v postopek in spremljali priprave sprejemanja srednjeročnega plana dela in poslovanja za obdobje 1981–1985. Pri tem se bomo zavzemali, da bodo planska izhodišča temeljila na rezultatih že dosežene gospodarske ravni TOZD in DO M-Izbira Panonija. Ustanovili bomo širše družbeno dogovorjene osnove planov gospodarskega razvoja občine in republike in si na podlagi temeljnih planskih določil zagotovili naš nadaljnji razvoj s povečano storilnostjo in vidnejšim ekonomskim razvojem naše TOZD. Pri tem bomo pozorni zlasti na vprašanja investicijskih vlaganj v naše prodajalne oziroma prodajne prostore in opremo, s ciljem da izboljšamo in približamo naše delo občanom kot potrošnikom, obenem pa tudi ustvarili ustrežnejše pogoje dela nam samim delavcem v trgovini.

Novi izvršni odbori TOZD Maloprodaja so se sestali čez dva dni po skupščini in na sejah izvolili predsednika, sekretarja in blagajnika osnovne organizacije.

Da smo dosedanje delo pri povezovanju in organiziranju osnovne organizacije zveze sindikatov opravili po zastavljenem programu, gre velika zasluga tovarišu Francu Sediču, pomočniku direktorja TOZD Maloprodaja, ki nam je kot dolgoletni član in predsednik občinskega odbora delavcev trgovine v Ptuj, kakor tudi član kadrovske komisije republiškega odbora sindikata, od vsega začetka priprav, pa do konca letnih skupščin pomagal in svetoval ter s svojimi bogatimi izkušnjami doprinesel k uspešnemu zaključku opravljenega dela.

Ne, ne tako ● Ne, ne tako ● Ne,

Mile Bitenc

Odgovornost

Desettisoči so v soboto, 12. maja, stopali po poteh tovarštva in spominov. Pisana množica je bila to: mladina in odrasli, delavci in kmetje in vsi, ki radi na ta način obude spomin na čase, ko je bila Ljubljana ograjena z bodočo žico.

Tudi mi iz Mercatorja smo stopali po teh poteh. Tristo in še več nas je bilo! Več kot predlani, lani. Potrudili so se tisti, ki so v Mercatorju želeli, da na pot spominov krenemo množično. Pa vseeno – sestanki, lepo napisana obvestila in številna povabila žal niso zadostovala.

Gre za neobveščeno – pa ne s strani organizacijskega odbora. Ne; tisti, ki so se tega v DS Mercator-Rožnika lotili, so svoje delo opravili dobro, odlično. Kritiko izrekam na račun splošnih služb v naših TOZD in DO (tja se steka pošta?), pa na račun nekaterih predstavnikov družbenopolitičnih organizacij! Razpis za pohod je bil to pot poslan vsem predsednikom OOZS. In če je dopis ostal v njihovih ro-

kah, potem seveda delavci o tej manifestaciji niso bili obveščeni. In tako se je zgodilo, da smo malodane zadnji trenutek pred pohodom v nekatere delovne organizacije po telefonu vprašali, zakaj ni prijave za sodelovanje. Skomignili so z rameni in povedali, da o tem nič ne vedo.

Torej, neobveščeno, neodgovornost nekaterih služb ali posameznikov! Kako lepo bi bilo, ko bi v množici »naših« lahko pozdravili vsaj predstavnike iz velikega Nanosa, MIP iz Ptuj, pa seveda tudi druge.

Po toči zvoniti je prepozno. Pa vendar, če ste prebrali te vrstice, se zamislite. Leto se bo kmalu zasukalo in spet se bomo pripravljali na to manifestacijo. Bomo vzeli svojo nalogo bolj resno? Bo pravočasno obveščen vsak delavec? Pa ne samo za pohod, tudi za mnogotere druge stvari gre, za katere večkrat obvestila obležijo v predalih ali ostanejo v »nekih« rokah.

Saj je tako, kajne?!

Naj se predstavimo – Naj se predstavimo – Naj se predstavimo – Naj se predstavimo – Naj se

Mile Bitenc

M-Nanos, TOZD Preskrba, Portorož, gostiteljica Mercatoriade 79

»Preskrba« iz Portoroža, gostiteljica letošnjih drugih letnih športnih iger Mercatorja, je temeljna organizacija združenega dela v sestavu delovne organizacije Mercator-Nanosa. Prav je, da jo zato v tej številki malo podrobneje spoznamo.

Pogovor o delu, razvoju in načrtih TOZD Preskrba je stekel sproščeno in Maks MAUER, direktor, je postregel z raznovrstnimi podatki. V to delovno sredino je prišel leta 1962 in takrat se je bivše trgovsko podjetje »Presad« priklučilo veletrgovskemu podjetju »Nanos« iz Postojne. Leta 1974 so se v smislu zakona o združenem delu organizirali kot TOZD v sestavu DO Nanosa, 1. 1. 1978 pa so spet nastale spremembe.

Takole je pripovedoval tovariš MAUER:

»V procesu uresničevanja Zakona o združenem delu smo delo in sredstva s 1. 1. 1978 združili v SOZD Mercator Ljubljana z namenom, da bi z združevanjem dela in sredstev dosegli hitrejši razvoj, boljše poslovanje in hitrejšo rast produktivnosti svojega in skupnega dela, večji dohodek ter ob skupnem poslovanju in razvijanju solidarnosti tudi večjo socialno varnost delavca.

Analiza o tem, ali smo v naših prizadevanjih s tako organizacijsko obliko uspeli, še ni opravljena. Verjetno pa je za to še preuranjeno. Ugotavljamo pa, da se predvideni smotri, zaradi katerih smo se združili, čeprav počasi, uresničujejo. Razumeti pa moramo, da je to dolgočasen proces, zato moramo biti realni in strpni.

Po racionalnem principu z opravljeno reorganizacijo v okviru SOZD smo na ta način pozvali vse ljubljanske delovne organizacije oskrbo področja Buzeta, kar je za našo TOZD precejšnjega ekonomskega pomena. Povedati moramo, da je nova organiziranost ustvarila boljše pogoje za povezovanje s proizvodnimi organizacijami z združevanjem sredstev pa uresničevanje začrtane investicijske politike.

Temeljna organizacija združenega dela »Preskrba« iz Portoroža se

bori s trgovino na drobno in veliko z živili, gospodarskimi potrebščinami ter alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami. Del njihove dejavnosti je tudi gostinstvo.

Poleg oskrbovanja lastne malo-prodajne mreže v občinah Koper, Izola in Piran, strežejo tudi drugim poslovnim partnerjem na področju Istre. V svojih 40 poslovnih enotah (med temi so samopostrežne trgovine, klasične prodajalne v mestu in na podeželju, pa specializirane trgovine, bifeji in gostišča), na upravi in skladišču združuje delo 320 zaposlenih.

Dinamika dela

je na njihovem področju zelo različna. V turistični sezoni se promet celo potroji, opraviti pa ga je treba z istim številom zaposlenih kot v ostalih mesecih. Sezonske delovne sile skorajda ni več moč dobiti. Problem rešujejo s podaljšanim delovnim časom (s dopusti med 1. 5. in 21. 9. ni govora!). Za pomoč pa vzamejo tudi študente. Srečujejo se ob delu s problemom, ki je znan tudi drugje. Mladino več ne vleče v trgovino, pa tudi v gostinstvo ne, delovno silo vse preveč pobira administracija. Prav na področju gostinstva se pojavlja močan problem – ni kuharic. Te raje odhajajo v zasebni sektor, ki je na turističnem območju močno razvit; tam pa jih lastniki lokalov močno preplačajo.

Sobot – prostih – ne poznajo, pa tudi nedeljske dopoldneve je zaradi turistov potrebno preživeti ob delu. Nadurno delo plačajo le za nedelje, za druge dneve pa v »ne-sezoni« delavci koristijo proste dni.

Se nekaj je značilno za to turistično področje, ki ga oskrbuje naša »Preskrba«. To je znanje tujih jezikov. Italijanščino domačini obvladajo domala vsi, mnogi pa tudi nemški ali kateri drugi tuji

jezik, da tako lahko postrežejo brez težav tudi tujcem.

Še beseda o prometu. Lani so opravili za okrog 45 milijard (S din) realizacije, za letošnje leto pa načrtujejo promet 52 milijard (S din). Levji delež opravijo v najmočnejših mesecih turizma – julija in avgusta.

Pa še nakaj besed o investicijah.

Če pogledamo v preteklost, potem ugotovimo, da je bila na tem področju »Preskrba« zelo dejavna. Ponašajo se lahko s samopostrežnimi trgovinami, ki so bile zgrajene med prvimi v republici. Vendar je v zadnjih desetih letih investicijska dejavnost zamrla. Zdaj se je spet prižgala zelena luč. V izgradnji je trgovina z neživili v Luciji, ki pomeni za kraj veliko pridobitev. Doslej je bilo v Luciji poskrbljeno le za osnovne življenjske artikle. Načrti pa zajemajo tudi gradnjo poslovnega centra v bližini grosističnega skladišča (skupaj s TOZD Indus in Avtomaterial). Tu naj bi bil salon pohištva, avto trgovina in gostišče. V obdelavi je glavni projekt za market v Jagodju (Izola) načrtujejo pa tudi posodobitev marketa v Šalani (Koper). Še na nekaj računajo: to je blagovnica v Portorožu, ki naj bi zrasla v sodelovanju z drugimi TOZD, ki so prav tako združene v M-Nanos.

Veliko bi še lahko napisali o delu kolektiva TOZD Preskrba v Portorožu. Hotenj in dobre volje imajo dovolj. Ob rednem delu pa jih čakajo še druge naloge. Ta hip je to Mercatoriada, ki jim daje sicer velike obremenitve in nalaga kup odgovornosti, vendar so prav vsi zavihali rokave in se lotili tudi teh nalog. Pokazali so, da so tudi takšnim nalogam kos. Z dobrim delom so znova opravičili zaupanje.

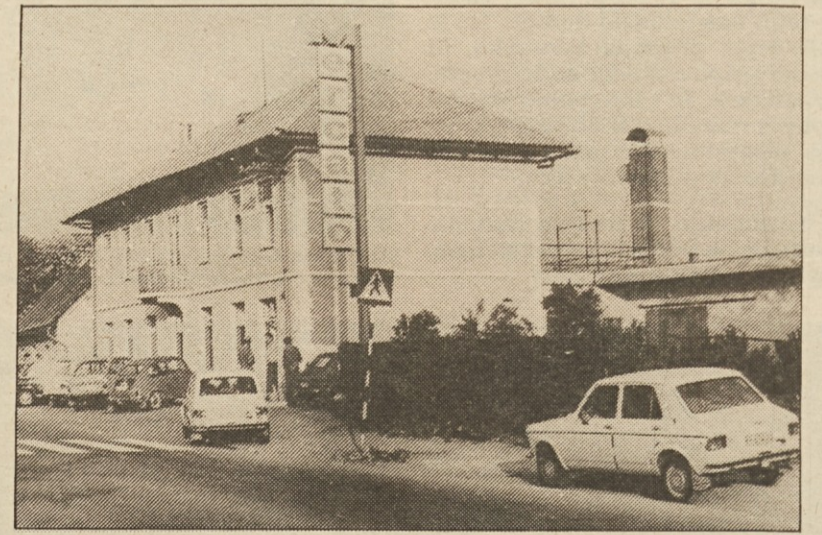
Zrasel je iz trgovine, kot rad sam pove, Maks Mauer, direktor TOZD »Preskrba« Portorož (M-Nanos) – Foto Mile Bitenc

Ne, ne tako ● Ne, ne tako ● Ne,

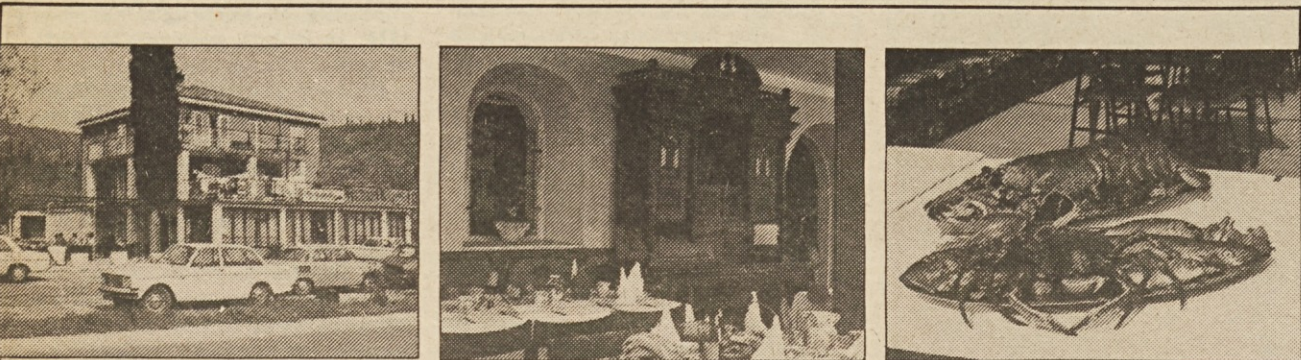
Mile Bitenc

Mercato

Verjemite, da tale posnetek ni nastal onstran meje, ali pa kje na obalnem področju, kjer morajo po predpisih biti seveda dvojezični napisi. Beseda »mercato« sicer pomeni (pogledal sem v italijansko-slovenski slovar) sejem, trg, tržnico, pa tudi trgovini se tako reče. Žal je to napis pred našo, Mercatorjevo samopostrežbo v Postojni (M-Nanos), kjer že dolgo manjka zadnja črka »r«. Nisem prvi, ki se je spotaknil ob takšen napis, ki prav gotovo nam ni v ponos.

Mini market in restavracija na Belem Krizu. Lepo urejen lokal, ki pa gostu tudi marsikaj ponudi. In marsikateremu gostincu bi bil lahko za vzgled (M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož). – Foto Mile Bitenc

Restavracija »Lera«, opremljena v rustikalnem stilu ima v jedilnici 120 sedišč in 300 sedišč na vrtu. Kuhinja slovi predvsem po pripravi domačih jedi, rib in školjk. Točijo domača istrska vina. Restavracija v sestavu Mercator-Nanosa je bila gostitelj gostov 2. Mercatoriade.

Ekipi Mercator-Agrokombinata Krško in MIP Ptuj – športni rivali na 2. Mercatoriadi, sicer dobri prijatelji. Foto: Bojan Rode, Ptuj.

Mile Bitenc

Portorož v znamenju »M«

Že na predvečer naših športnih iger smo v Portorožu srečevali obraze iz naših kolektivov. Na športnih igriščih pa je v soboto postalo nadvse živahno. Prihajale so pisane množice od vsepovsod: iz Lendave, Radgone in Ptuja, pa iz Ormoža, Krškega, Tržiča, Ljubljane in Beograda. Sto in sto športnikov in vsi z eno samo željo: zmagati, ali pa doseči vsaj čimboljšo uvrstitev.

Slavnostne koračnice so na igriščih v Luciji pretrgale jutranjo tišino, zaplapolale so zastave in nebo se je zvedrilo. Nestrpnost je naraščala in nekaj minut po sedmi se

Na igriščih je postalo živahno in tako je bilo vse do popoldanskih ur, ko so se tekmovanja končala.

Ne samo v Luciji, koder je bilo kar

letni dan pa je marsikoga zvalil v morje. Na osrednjem prireditvenem prostoru so tudi postavili ozvočenje, od koder je konferansje obveščal o rezultatih in posredoval najrazličnejše informacije.

K sodelovanju so Portorožani povabili tudi nekatere delovne organizacije, ki so za tekmovalce prispevale svoje izdelke. Zato se na tem mestu najlepše zahvaljujemo vsem. To so: Pionir Subotica, Fructal-Alko, Ajdovščina, Radenska Radenci, Zdravilišče Rogaška Slatina, Dana Mirna, Maraska Zadar, Slovin Ljubljana - TOZD Coca-cola in TOZD Brezalkoholne pijače, Dalmacija vino Split, Podravka Koprivnica, Sloboda Osijek, Kraš Zagreb, Istravino Rijeka, HP Kolinska Ljubljana, Zvečevo Slavonka Požega, Pivovarna Buzet, Agraria Koper TOZD Excorrado, 29. novembar Subotica in M-Slovenija sadje.

Tekmovanja so potekala mirno in v prijateljskem vzdušju, pa seveda z veliko mero športne vneme in sle po čimboljših rezultatih. Ni ti huda vročina ni motila tekmovalcev in vsakdo je skušal vzdržati do konca. Močno sonce je enega tekmovalca - tekača le preveč utrudilo, tako, da je sredi poti omagal. Zlomljen prst na roki nekoga nogometaša je bila edina resnejša poškodba.

Pa se je kljub vsemu končalo. Uspešno za tekmovalce, še bolj pa za tiste, ki so vsej zadevi stregli. Organizacijski odbor je opravil delo odlično in zasluži vse priznanje. Vso zahvalo za neprecenljivo požrtvovalnost in vzdržljivost izreka mo Borisu Požarju predsedniku, podpredsedniku Mirku Milavcu in tajnici Jeleni Tatalovič. Seveda je vrsta drugih imen, ki prav tako zaslužijo za svoja dela vse priznanje.

Predsednik častnega predsedstva 2. letnih športnih iger kmetov in delavcev Mercatorja, Maks Mauer, za njim »duša« Mercatoriade, Mile Bitenc. Foto: Bojan Rode, Ptuj

je začelo. Pred tribuno in častno predsedstvo so prikoralaki udeleženci iger, ki jih je v navedenem govoru pozdravil direktor TOZD Preskrba Portorož, ki je tudi letošnji organizator tega športnega srečanja. Za uvod so še zaplesali člani folklorne skupine Karol Pahor iz Pirana, potem pa so fanfare naznanile nekaj posebnega. Iz morja je prišel človek-žaba, potapljač Darinko, sicer delavec TOZD Preskrba Portorož in pokrovitelj iger, generalnemu direktorju SOZD Mercator Miranu Goslarju, simbolično predal štafeto - leščurja, v katerem je bila Mercatorjeva zastava. To pa je preklično pomenilo, da so se letošnje igre začele.

11 športnih zvrsti, pač pa tudi rokomet in streljanje v Piranu, ter plavanje v Žusterni.

Organizator in tehnični izvajalec letošnje Mercatoriade je bila TOZD Preskrba Portorož (M-Nanos). Dekleta in fantje, ki jim je bila naloga poverjena, so vanju zagrizli z vsemi silami. Poskrbeti je bilo treba za tisoč in eno stvar, trudili so se, kolikor se je le dalo. Mimo nemotnega poteka tekmovanj so morali poskrbeti za prehrano (malica dopoldne in popoldne, pijača za osvežitev) prenočišča gostov, za prvo pomoč in kdo ve kaj vse. Tekmovalcem so bili na voljo tuši in kopalnice, vroč po-

Pozdravni govor predsednika častnega predsedstva

Dragi tekmovalci, tekmovalke, spoštovani gostje

Dovolite, da uvodoma v II. Mercatoriado v imenu delavcev Mercator-Nanosa, TOZD PRESKRBA Portorož, SO in DPO občine Piran prisrčno pozdravim vse udeležence in goste na športnih igrah delavcev in združenih kmetov ter učencev in upokojenih SOZD MERCATOR in vam izrekam dobrodošlico na naši slovenski obali.

Po uspehu lanskoletne Mercatoriade na Ptuj smo z zadovoljstvom sprejeli pobudo za organizacijo zaključnega dela tekmovanja »Mercatoriada 79« v Portorožu.

Ker Mercatoriada ni le športna manifestacija, ampak ji vsi pripisujemo širši pomen, smo zato še posebno zadovoljni, da je prizorišče pomembnega športnega in tovariškega srečanja prav Portorož.

Mercatoriada kot manifestacija športne rekreacije pomembno vpliva na delovno, zdravstveno in obrambno sposobnost nas delavcev. Pripomore, da se odnos do telesne kulture tudi kvalitativno spreminja, ker se telesna kultura danes postavlja v neposredni odnos do družbe oziroma do delavcev, ki smo vključeni v športno aktivnost in obenem prispevamo finančna sredstva. Pa ne le to. Taka srečanja in stiki med delavci iste SOZD so vir in priložnost za nova spoznanja in za sklepanje prijateljskih vezi.

Zato naj to in podobna srečanja tvorno vplivajo k utrjevanju medsebojnih odnosov. Naj bodo delavske igre zgled in spodbuda, kako je mogoče odpirati nova obzorja za sodelovanje med delovnimi organizacijami.

Danes imamo mnogo boljše pogoje za ukvarjanje s športom in rekreacijo, kot smo jih imeli kdaj koli prej.

Preko koordinacijskega odbora za rekreacijo in šport pri Mercatorju, ki usmerja razvoj rekreacije in športa, smo tudi primerno organizirani, vendar smo vse možnosti šele pričeli koristiti. Vse nas, zlasti pa organizacije sindikata, nas mora spremljati zavest in prizadevanje predvsem za utrjevanje organiziranosti športa in rekreacije ter za nenehno osveščanje delavcev o pomenu in vlogi telesne kulture.

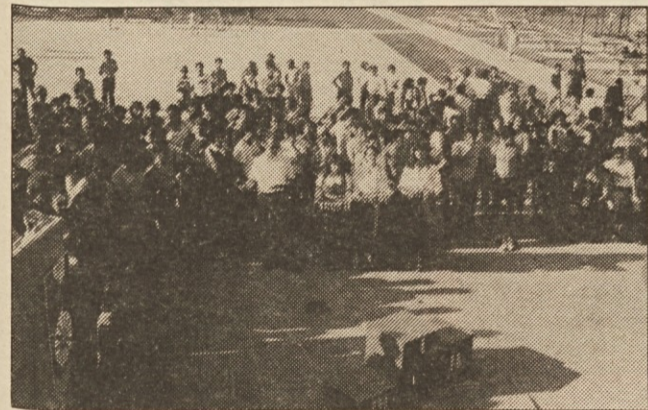
Z razvojem družbe, z industrializacijo in urbanizacijo, se hitro spreminja način življenja velikega števila ljudi. S tem pa se močno spreminja pomen telesne kulture, ki postaja sestavina življenja. Zaradi tega si moramo prizadevati, da bi telesna kultura postala množična, da bi jo ne le enkrat letno, ampak preko vsega leta približali vsem delavcem, ne glede na starost, spol, poklic, kraj bivanja in dela. Vse bolj se pojavlja vprašanje smotrne izrabe prostega časa, zaradi česar so take oblike športnih aktivnosti, kot je Mercatoriada vedno bolj nepogrešljive.

Želja obalnih delavcev je, da bi se tako kot v športnem in rekreacijskem področju organizirali tudi na področju oddiha. Zavzemamo se, da bi načrtno in usklajeno ustvarili možnost za odih delavcev in njihovih družin v okviru Mercatorja.

Ob zaključku naj izrazim željo organizatorja in koordinacijskega odbora za rekreacijo in šport, da bi Mercatoriada pripomogla k nadaljni učvrstitvi in enotnosti delovnih organizacij SOZD, da bi se v Portorožu dobro počutili, odnesli dobre vtise in dosegli obilo športnih uspehov.

Portorož, 25. 5. 1979

Maks Mauer

Mercatoriade so se letos prvič organizirano udeležili tudi člani kolektivov, ki sicer niso tekmovali, prišli pa so kot opazovalci, ki so navdušeno spremljali potek iger.

Del častnega predsedstva Mercatoriade 79 pred otvoritvijo iger.

Najbolj so ogreli gledalce skupinski športi.

Kaj pomeni MIP?

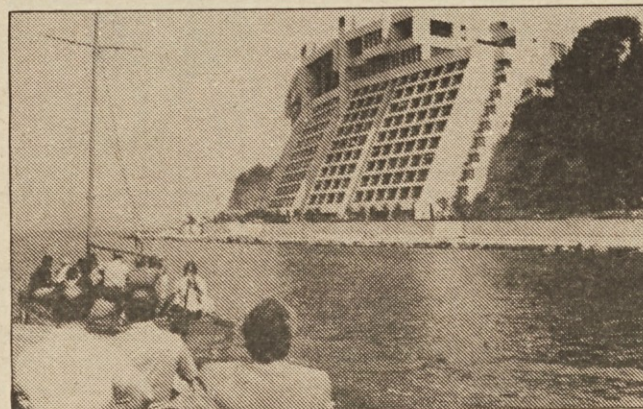
Pred otvoritvijo 2. Mercatoriade 26. maja zjutraj je vodja ekipe Mercator-Izbire-Panonijske prinesel s sabo prehodni pokal SOZD, ki ga je lani osvojila ta organizacija na 1. letnih športnih igrah. Pokal je predal z besedami: »Zvečer ga bomo spet odnesli.«

Ko ga je zvečer Stanko Hebar iz M-Izbire-Panonijske prejel iz rok pokrovitelja iger, generalnega direktorja SOZD, je razložil:

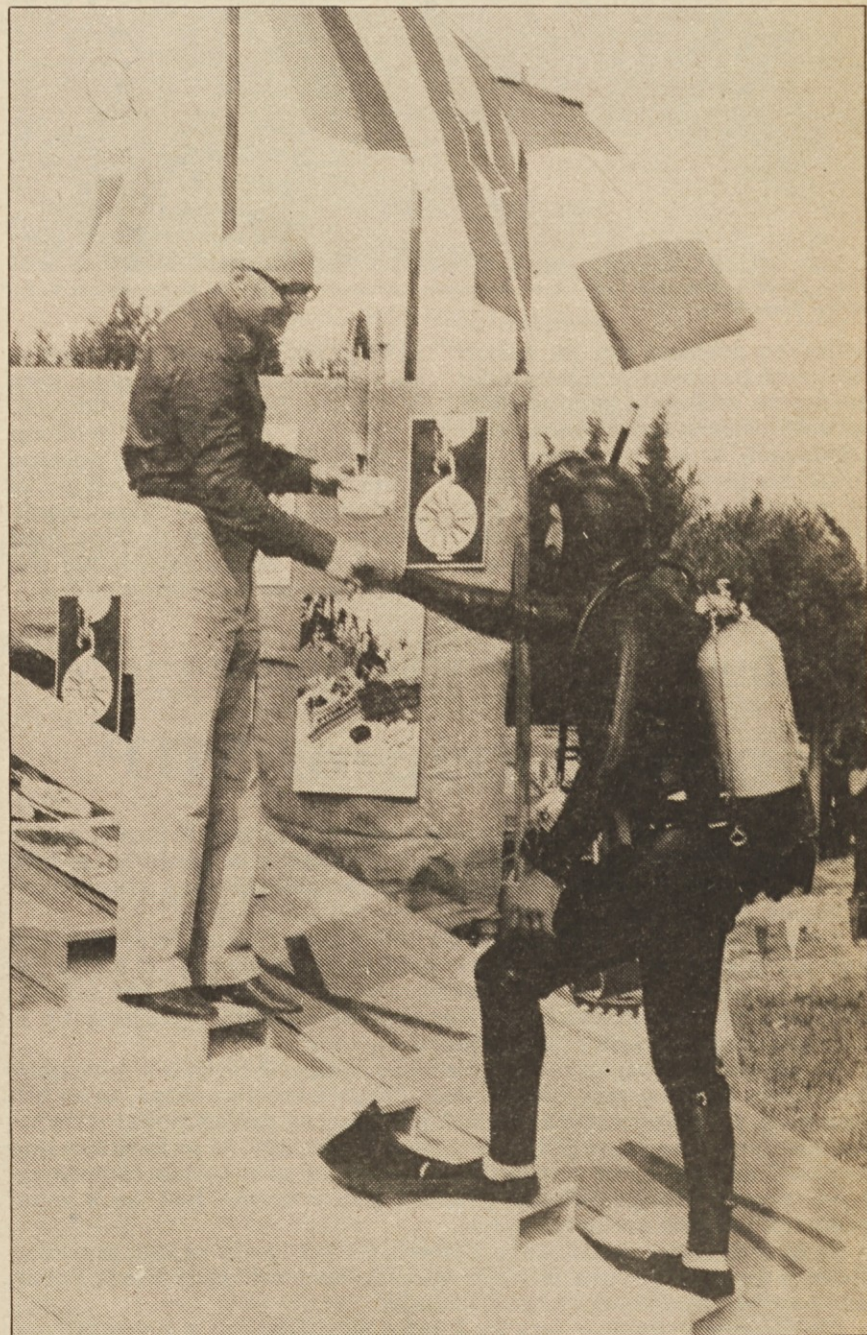
»MIP pomeni: MI IMAMO POKAL.«

Kvalitetni moški pevski zbor iz Pirana, v katerem sta pela tudi dva člana kolektiva TOZD Preskrba, je navdušil gledalce

S čolnov smo imeli priložnost videti lepo v naravo vraščeno arhitekturo Bernardina.

Človek - žaba je izročil pokrovitelju iger, Miranu Goslarju leščurja, v katerem je bila zastava Mercatorja kot otvoritveni simbol.

Mercatoriada '79 ● Mercatoriada '79 ● Mercatoriada '79 ● Mercatoriada '79 ● Mercatoriada '79

Druga letna Mercatoriada za nami

Pod žgočim soncem Portoroža

Finalne igre druge letne Mercatoriade so bile v soboto, 26. maja v Portorožu. Gostitelj, organizator in tehnični izvajalec M-Nanos, TOZD Preskrba Portorož, nalogo odlično opravil.

Zdaj je končno za nami; odšlo je kup skrbi in nerve, ki kajpada k organizaciji takšne športne prireditve po nekem nepisanem pravilu tudi sodijo. Druga letna Mercatoriada ali kot smo ime v biltnu uradno zapisali – letne športne igre delavcev in združenih kmetov ter učencev v gospodarstvu in upokojenih delavcev SOZD Mercator – je bila v Portorožu v soboto, 26. maja. V finalnem delu je sodelovalo 86 ekip z nekaj več kot petsto tekmovalci, ki so prišli iz 23 delovnih oziroma temeljnih organizacij in delovne skupnosti SOZD Mercator.

Tekmovalci so nastopili tako kot lani tudi letos v 14 različnih športnih panogah, predstavljali pa so več kot deset tisoč članski kolektiv delavcev Mercatorja in preko 3000 združenih kmetov iz 31 slovenskih občin ter 15 občin v drugih republikah.

V tako velikem kolektivu pa bi za takšno tekmovanje prav gotovo lahko našli še več udeležencev, a so žal prenekatere delovne oziroma temeljne organizacije (ne samo iz kakšnih vzrokov) manjkale.

Listam bilten, ki ga je ob letošnji Mercatoriadi izdal organizacijski komite in ne morem mimo besed, ki jih je v uvodniku zapisal Miran Goslar.

»Če smo se lani na Ptuj srečali na prvih letnih športnih igrah delavcev in kmetov SOZD Mercator

črtno, metodično, predvsem pa enotno usmerjeno in se je v samo pripravo vključilo več organizatorjev. Prav letos je prvokrat zares zaživel novo ustanovljeni koordinacijski odbor, ki usmerja razvoj rekreacije in športa v Mercatorju. Naše organizacije so tudi že dosegle tisto zrelost, zaradi katere je bilo moč delavskemu svetu izglasovati sklep o združevanju posebnih sredstev za organizacijo skupnih zimskih in letnih športnih iger. S tem se je tudi začel uresničevati naš dogovor s prve Mercatoriade, naj igre postanejo tradicionalne in kot take nenehna spodbuda za kontinuirano športno dejavnost in srečavanja med našimi kolektivi, vprid njihovem razumevanju in sodelovanju na vseh ostalih področjih.

Letošnje leto se je k tekmovalcem prijavilo 122 ekip iz 30 naših organizacij. Več organizacij je tudi na svoje stroške prevzelo organizacijo predtekmovanj, kar je njihova še posebna zasluga. Za vsako organizacijo iz naše družine, ki jo na takih srečanjih pogrešamo, njena abstinenca pomeni škodo, zato upam, da bo število v naslednjih letih vendarle še raslo.

Ko tako združeni nastopamo, bodisi pred drugimi bodisi med sabo na športnih terenih, je naš namen doseganje kvalitete – da bo sleherna naših organizacij v usmeritvi, za katero se je odločila, razvi-

Zaradi enodnevnih športnih iger je bil zbor ekip na igriščih pod hotelom Metropol že razmeroma zgodaj.

Glavni informacijski medij II. Mercatoriade je bil brez dvoma Mile Bitenc.

Med člani častnega predsedstva, ki so podeljevali medalje in priznanja, je bil tudi predsednik KO OOZS, Franc Škof

Letos prvič na Mercatoriadi – kros, dostopen vsakomur, prijave na kraju samem. Foto: Bojan Rode, Ptuj.

primerno svečano kot na našem skupnem prazniku, je bilo to tedaj predvsem zasluga organizacijskih sposobnosti ene same izmed naših organizacij, ki je v rekordnem času uspela preko predtekmovanj v 14 panogah izbrati med 1133 prijavljenimi 400 udeležencev finala. Letošnje leto je organizacija letnih športnih iger potekala še bolj na-

la in gojila kakovost, po kateri se bo odlikovala pred drugimi, tako v sestavi SOZD kakor navzven. Takšna, v medsebojni selekciji izoblikovana prvina, naj postane domena te organizacije, naj gre za poslovne ali športne sposobnosti. Vsako srečanje naše družine, med njimi tudi Mercatoriada, naj pomeni približevanje temu cilju.

Individualni športi imajo tudi dokaj pristašev.

Prehodni pokal so Ptujčani odnesli, kakor so ga zjutraj prinesli.

Zaključna slovesnost Mercatoriade

Ponoven triumf MIP

Pozno popoldne so se tekmovalci končali in pod tribuno, koder smo razglašali rezultate, podeljevali priznanja in medalje, je bilo živahno in hkrati napeto. Bilo je vse polno pričakovanj, nasmejanih obrazov, čestitk, stiskov rok...

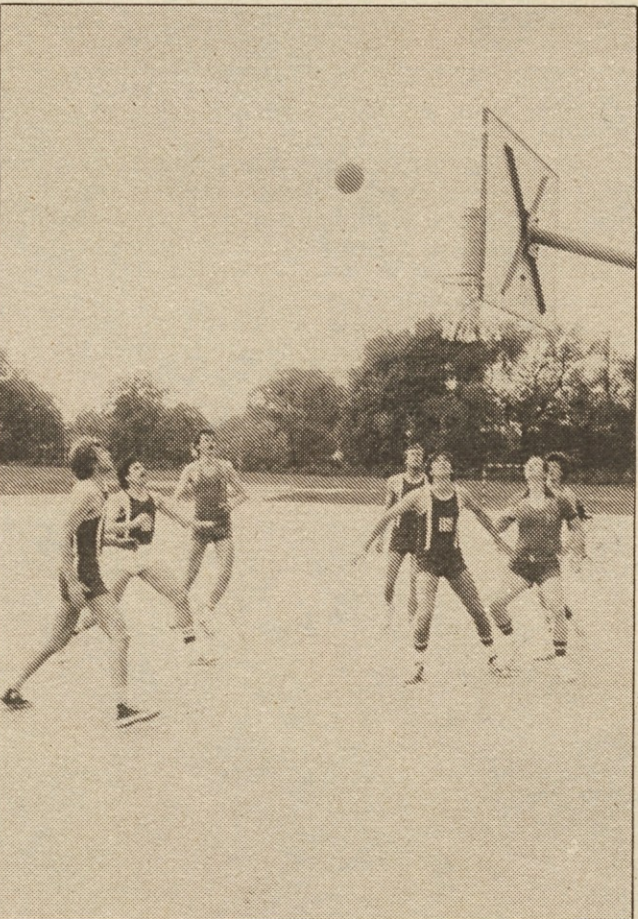
Vendar pa je bilo največ veselja zvečer, ko je bila na terasi taverne zaključna slovesnost. Program je pričel pevski zbor KUD Karol Pahor iz Pirana s Prešernovo Zdravico. Nato je prišlo tisto, kar smo vsi najbolj nestrno pričakovali. Razglasitev ekipnih zmagovalcev je bilo pravzaprav veliko finale finala.

Na odločnem tretjem mestu je pristala ekipa M-Rožnik iz Ljubljane in prejela pokal v trajno last. Tudi drugo uvrščena ekipa, to so bili športniki iz M-Slovenija sadje iz Ljubljane, so prejeli pokal v trajno last. Največ veselja pa je bilo v taboru Ptujčanov, ki so že drugo leto zapored osvojili prvo mesto in pokazali, da so zaenkrat nepremagljivi. Razen novega pokala, pripada jim v trajno last, so s seboj ponovno odnesli prehodni pokal.

Še besede Sonje Dolinškove v imenu KORŠ in hip za tem je simbolično v svojem govoru letošnje športne igre zaključil Boris Požar, predsednik organizacijskega komiteja.

Nasvidenje prihodnje leto na 3. letni Mercatoriadi v Krškem!

Mile Bitenc

Igre z žogo so bile težišče prireditve.

Gostje so bili pogoščeni à la carte v gostišču Lera, ki je v sestavi TOZD Preskrba Portorož.

Bo slaščičarno (M-Konditor) v novi Čopovi v Ljubljani zdajšnji prometni režim »zadušil«? - Foto Mile Bitenc

Mercatorjeva ulica • Mercatorjeva

Čopova v Ljubljani dviga prah

Ljubljana je pred petimi leti v centru mesta postala bogatejša za sodoben gostinski lokal: za prikupno slaščičarno z bistrojem in pizzerijo, nekaj stopnic više pa še za kavarno. Nova investicija Konditorja (zdaj je že drugo leto v sestavi SOZD Mercator) pa je pridobila še nekaj: sodobno slaščičarsko delavnico, bazo za vse svoje slaščičarne in vrsto drugih poslovnih partnerjev po Ljubljani.

Pet let nazaj je tega in takrat nihče niti pomislil ni na težave, ki Mercator - Konditorju zdaj postajajo z dneva v dan večje. Čopova ulica, ob kateri je lokal, je po preureditvi namenjena le pešcem. Prometni režim sicer dovoljuje dostavo (ulica je resnici na ljubo povsem trgovska), vendar le ob določenem času. Polemike o tem, kdaj in za koga bo dostava dovoljena izven »uradnih ur«, je bilo že dovolj. Vrsta sestankov, kup predlogov in razmišljanj vedno drugačno odločitev od sedanje povsem drugačne.

Za kaj gre? **Majda Pleterski**, vodja enote Mercator - Konditor v Čopovi ulici, je povedala, da zdaj velja prehodni ukrep, ki dovoljuje dostavo (beri: promet z vozili) le od 7. do 9. ure dopoldne. To pa zanje vsekakor ne zadostuje. Slaščičarska proizvodnja pripravlja dnevno na kupe slaščic, s katerimi zalagajo lastne slaščičarne, ostale Mercatorjeve trgovine in še nekaj zunanjih strank. Vsak dan tako Konditorjeva dostavna vozila razvažajo sladkarije svojimi 70 odjemalcem. To pa je v dveh urah nemogoče. Slaščice so dnevno sveže in takšne morajo v prodajalne in, seveda, do končnega potrošnika. Moram poudariti to, da se takšno blago lahko hitro pokvari, saj kombiji, ki jih razvažajo, niso hlajeni. In kaj se zgodi, če na primer vsega ne razvozijo. Po enajsti uri jim je dostop do delavnice in skladišč prepovedan, nositi se robe ne

da. Ostaneta le dve možnosti, kot so mi povedali: ali zavestno prekršiti predpis in na lastni riziko zapeljati do delavnice (tam imajo lastni plačan parkirni prostor, ki pa ga, žal, ni več moč uporabljati), ali pa iskati parkirišče drugje po Ljubljani in spet posebej plačevati parkiranje.

»Na komite za promet in zveze pri skupščini mesta Ljubljane smo poslali prošnjo, da smemo z vozili v Čopovo tudi izven tega časa. Vendar smo dobili le dovoljenje za dostavo med 10,30 in 11. uro in še to za en sam kombi. To pa je za naše delo premalo in nemogoče,« je povedala Majda Pleterski.

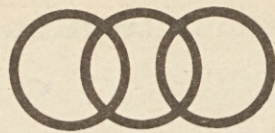
Proizvodnja se začne v Konditorjevi slaščičarni še pred četrto uro zjutraj. Zaposlene so v glavnem mlade žene, ki imajo svoj dom, družino. Že zdaj je tak delavnik zanje težak. Da bi prešli samo na nočno proizvodnjo, o tem seveda ni prijetno slišati. Kdo bo potem še ostal v kolektivu, če bo moralo priti tudi do tega.

Strokovne službe pripravljajo novi predlog prometne ureditve Čopove in sosednje Nazorjeve ulice. Ta naj bi resnično zagotovil popolno zaporo obeh ulic za ves avtomobilski promet. Čopova ulica, pa tudi Nazorjeva, naj bi končno postali oazi za pešce, popestrili pa naj bi jih s cvetličnimi koriti in klopmi, pa tudi kavarniške mizice in pulte naj bi preselili na cesto.

Tako se našemu Konditorju, pa tudi mesnici, ki je čez cesto M-Velepreskrba, TOZD TMI, obetajo še slabši časi.

Teško je zdaj napisati kakšna bo rešitev. Vse naj prepustimo času, ki bo prinesel svoje. Vendar odločitev za nas najbrž ne bodo niti najmanj ugodne. Tisto svežo tortico, ki smo jo pripravili danes, bomo jutri prodali kot staro slaščico. Ne vem, ali je to prav.

Mile Bitenc

mercatoriada / portorož 79

Pregled rezultatov na 2. letnih športnih igrah v Portorožu po panogah

I. Mali nogomet

1. mesto: NANOS, Postojna	14 točk
2. mesto: MIP, Ptuj	10 točk
3. mesto: NANOS TOZD Preskrba, Portorož	7 točk
4. mesto: ROŽNIK TOZD Veleblagovnica, Beograd	5 točk
5. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana	4 točke
6. mesto: VELEPRESKRBA TOZD Grosist, Ljubljana	3 točke
7. mesto: VELEPRESKRBA TOZD Hladilnica, Ljubljana	2 točki
7. mesto: UNIVERZAL, Lendava	2 točki

II. Balinanje

1. mesto: NANOS TOZD Grosist, Postojna	14 točk
2. mesto: NANOS TOZD TMI, Postojna	10 točk
3. mesto: NANOS TOZD Preskrba, Portorož	7 točk
4. mesto: NANOS TOZD Izbira, Postojna	5 točk
5. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	4 točke

III. Vlečenje vrvi

1. mesto: MIP, Ptuj	14 točk
2. mesto: AGROKOMBINAT, Krško	10 točk
3. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	7 točk
4. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana	5 točk
5. mesto: SLOGA, Gornja Radgona	4 točke

IV. Namizni tenis - ženske

1. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana	14 točk
2. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	10 točk
3. mesto: MIP, Ptuj	7 točk

Namizni tenis - moški

1. mesto: SLOGA, Gornja Radgona	14 točk
2. mesto: MIP, Ptuj	10 točk
3. mesto: ROŽNIK II., Ljubljana	7 točk
4. mesto: NANOS, Postojna	5 točk
5. mesto: NANOS TOZD Preskrba, Portorož	5 točk
6. mesto: ROŽNIK III., Ljubljana	3 točke

V. Mini golf - ženske

1. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana I.	14 točk
2. mesto: MIP TOZD Zaščita, Kidričevo	10 točk
3. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana II.	7 točk
4. mesto: MIP, Ptuj	5 točk
5. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana	4 točke
6. mesto: GROSIST, Ljubljana	3 točke

Mini golf - moški

1. mesto: NANOS TOZD Preskrba, Portorož	14 točk
2. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana I.	10 točk
3. mesto: MIP TOZD Zaščita, Kidričevo	7 točk
4. mesto: HLADILNICA, Ljubljana	5 točk
5. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana I.	4 točke
6. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	3 točke
7. mesto: MIP, Ptuj	2 točki
8. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana II.	2 točki
9. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana II.	1 točka

VI. Kegljanje - ženske

1. mesto: HOTELI GOSTINSTVO TOZD Sremič	14 točk
2. mesto: ZARJA, Ormož	10 točk
3. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana	7 točk
4. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	5 točk
5. mesto: DS SOZD, Ljubljana	4 točke
6. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana	3 točke

Kegljanje - moški

1. mesto: VELEPRESKRBA TOZD Grosist, Ljubljana	14 točk
2. mesto: MIP, Ptuj	10 točk
3. mesto: HOTELI GOSTINSTVO TOZD Sremič	7 točk
4. mesto: VELEPRESKRBA TOZD Hladilnica, Ljubljana	5 točk
5. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	4 točke

VII. Streljanje - ženske

1. mesto: SLOGA, Gornja Radgona	14 točk
2. mesto: MIP, Ptuj	10 točk
3. mesto: AGROKOMBINAT, Krško	7 točk
4. mesto: HOTELI GOSTINSTVO TOZD Sremič	5 točk
5. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	4 točke

VII. Streljanje - moški

1. mesto: MIP, Ptuj	14 točk
2. mesto: MIP TOZD Zaščita, Kidričevo	10 točk
3. mesto: HOTELI GOSTINSTVO, TOZD Sremič	7 točk
4. mesto: NANOS TOZD Preskrba, Portorož	5 točk
5. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	4 točke
6. mesto: NANOS TOZD Izbira, Postojna	3 točke
7. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana	2 točki

VIII. Košarka

1. mesto: NANOS, Postojna	14 točk
2. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	10 točk
3. mesto: VELEPRESKRBA TOZD Investa, Ljubljana	7 točk
4. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana	5 točk
5. mesto: MIP, Ptuj	4 točke
6. mesto: SLOGA, Gornja Radgona	3 točke
7. mesto: VELEPRESKRBA TOZD TMI, Ljubljana	2 točki
8. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana	1 točka

IX. Odbojka - moški

1. mesto: NANOS, Postojna	14 točk
2. mesto: SLOGA, Gornja Radgona	10 točk
3. mesto: MIP, Ptuj	7 točk
4. mesto: VELEPRESKRBA TOZD Hladilnica, Ljubljana	5 točk
5. mesto: VELEPRESKRBA TOZD Grosist, Ljubljana	4 točke

X. Rokomet - moški

1. mesto: PRESKRBA, Krško	14 točk
2. mesto: NANOS, TOZD Preskrba, Portorož	10 točk
3. mesto: MIP, Ptuj	7 točk

XI. Tenis - ženske

1. mesto: Greta PEHARC	
2. mesto: Marija GROSMAN	
3. mesto: Šina CVANTE	
4. mesto: Sonja VIDIC	
5. mesto: Tatjana KRIŽNIK	

Tenis - moški

1. mesto: Jože HUDARIN	
2. mesto: Miran GOSLAR	
3. mesto: Jože ŠKULJ	
4. mesto: Ciril BREGAR	

XII. Kros - ženske

1. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana	14 točk
2. mesto: MIP, Ptuj	10 točk
3. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	7 točk
4. mesto: HOTEL GOSTINSTVO, TOZD Sremič, Krško	5 točk

Kros - moški

1. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana	14 točk
2. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	10 točk
3. mesto: NANOS, Postojna	7 točk
4. mesto: VELEPRESKRBA TOZD Hladilnica, Ljubljana	5 točk
5. mesto: MIP, Ptuj	4 točke
6. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana	3 točke
7. mesto: HOTELI GOSTINSTVO TOZD Sremič, Krško	2 točki

XIII. Šah

1. mesto: UNIVERZAL, Lendava	14 točk
2. mesto: VELEBLAGOVNICA, Beograd	10 točk
3. mesto: MIP, Ptuj	7 točk
4. mesto: ZARJA, Ormož	5 točk
5. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	4 točke
6. mesto: STANDARD, Novo mesto	3 točke

XIV. Plavanje - ženske

1. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana	14 točk
2. mesto: HOTELI GOSTINSTVO TOZD Sremič	10 točk
3. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	7 točk
4. mesto: MIP, Ptuj	5 točk

Plavanje - moški

1. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana	14 točk
2. mesto: MIP, Ptuj	10 točk
3. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	7 točk

Ekipni rezultati pa so naslednji:

1. mesto: MIP, Ptuj	136 točk
2. mesto: SLOVENIJA SADJE, Ljubljana	97 točk
3. mesto: ROŽNIK, Ljubljana	96 točk
4. mesto: NANOS DS, Postojna	54 točk
5. mesto: HOTELI GOST. SREMIČ, Krško	50 točk
6. mesto: NANOS-PRESKRBA, Portorož	48 točk
7. mesto: SADJE ZELENJAVA, Ljubljana	45 točk
7. mesto: SLOGA, Gornja Radgona	45 točk
9. mesto: MIP, Zaščita Kidričevo	27 točk
10. mesto: VELEPRESKRBA, TOZD Grosist, Lj.	24 točk
11. mesto: VELEPRESKRBA Hladilnica, Ljubljana	22 točk
12. mesto: AGROKOMBINAT, Krško	17 točk
13. mesto: UNIVERZAL, Lendava	16 točk
14. mesto: ZARJA, Ormož	15 točk
14. mesto: VELEBLAGOVNICA, Beograd	15 točk
16. mesto: NANOS-GROSIST, Postojna	14 točk
16. mesto: PRESKRBA, Krško	14 točk
18. mesto: NANOS-TMI, Postojna	10 točk
19. mesto: NANOS-IZBIRA, Postojna	10 točk
20. mesto: VELEPRESKRBA-INVESTA, Ljubljana	7 točk
21. mesto: DS SOZD, Ljubljana	4 točke
22. mesto: STANDARD, Novo mesto	3 točke
23. mesto: VELEPRESKRBA-TMI, Ljubljana	2 točki

Nekateri zmagujejo brez bitk

Na Mercatoriado je prišlo s svojimi ekipami več direktorjev delovnih organizacij, ki so nastopili tudi kot tekmovalci. Nekateri so pri tem celo pobrali odličja. Ciril Jarnovič, direktor TOZD Standard Novo mesto, se je prijavil za namizni tenis. Ko je nastopil, krepak kakor je, je njegov nasprotnik položil lopar in odstopil. Rešpekt pred pojavo, ne pred naslovom!

S problemske konference v Mercatorju

Miljanka Lipovšek – Delovna skupnost SOZD

Vzgoja in izobraževanje naša skupna skrb

Že v aprilski številki smo opozorili, da se v okviru Mercatorja na pobudo koordinacijskega odbora sindikata pripravlja za 9. maj problemska konferenca o samoupravni preobrazbi vzgoje in izobraževanja. Kljub temu, da se je na vabilo odzvala le polovica vabljenih, lahko trdimo, da je razprava prinesla določena spoznanja in da smo delavci v Mercatorju aktivno prispevali k obravnavi osnutka zakona o usmerjenem izobraževanju.

Ne samo demokratičen, celo revolucionaren

V razpravi, ki se je razvila po uvodnem referatu, ki je bil objavljen že aprila v obliki vsebinskih izhodišč za problemsko konferenco, so prisotni soglašali, da prinaša novi zakon velike spremembe v vzgojo in izobraževanje. Tako sta tovarišica Slavka Damjanović iz TOZD Grmade, kakor tudi Stevo Došenović, predstavnik ZSMS v SOZD, iz TOZD Hladilnice, ugotovila, da je osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju demokratičen in za področje vzgoje in izobraževanja celo revolucionaren, saj daje delavcem prvič možnost, da uveljavljajo svoje interese na področju vzgoje in izobraževanja, enakovredno odločajo o programih šol, o mreži šol in o mnogih drugih vprašanih, ki so bila dosedaj odmaknjena od potreb organizacij združenega dela.

Smo žrtev neusmerjenega izobraževanja

Tovarišica Zato Škoda iz TOZD Golovec je nadalje ugotovila, da imamo v Mercatorju že sedaj usmerjeno izobraževanje, saj je naše sodelovanje s Šolskim centrom za blagovni promet aktivno, da pa lahko istočasno ugotovimo, da smo eni izmed redkih, saj druge organizacije usmerjena izobraževanja nimajo. To nam povzroča velike kadrovske probleme. Mi namreč že dalj časa načrtujemo potrebe po svojih kadrih in jih glede na potrebe tudi v zadostni meri izobražujemo. Takega načrtovanja pa druge organizacije nimajo, kot na primer Petrol, bančne organizacije in hitro rastoča administracija v SIS-ih in upravnih organih, ki so se v zadnjem času zelo okrepili, vendar si niso zagotovili za svoje povečane potrebe lastnega

Predstavnik Mercator-Konditorja, Ivan Janežič, je poudaril, da se v proizvodnih organizacijah Mercatorja srečujejo z istimi težavami kakor v trgovinskih. Foto Jaro Novak

Uvodoma je predmet razprave začrta Miljanka Lipovšek, referentka iz Delovne skupnosti SOZD. – Foto Jaro Novak

Predstavnica TOZD Grmada, Angelca Belič, je prikazala vrsto vzrokov, ki vplivajo neposredno na problematiko izobraževanja, predvsem fluktuacijo. – Foto Jaro Novak

kadra. Ker je prodajalec zelo široko usposobljen, saj ima znanja z več področij, je to kader, ki je sposoben delati tudi drugod. Tako je neusmerjeno, nezadostno načrtovano izobraževanje kadrov v drugih organizacijah povzročilo pri nas velike kadrovske probleme, ki lahko ogroze tudi redno poslovanje naših trgovin.

Težke delovne razmere – vzrok kadrovske težave v trgovini

Seveda pa je pri tem potrebno opozoriti, da so vzrok odhoda našega kadra predvsem delovne razmere, kot so: delo ob sobotah,

deljeni delovni čas, težko fizično delo, neurejeno otroško varstvo, malica in koriščenje letnega dopusta, kakor tudi neustrezno nagradjevanje. Vsega tega v administraciji, kamor naši delavci odhajajo, ne zasledimo.

Glede na ugotovljene razmere je bila na problemski konferenci izražena želja, da vse pristojne – mestni sindikalni svet, republiški sindikalni svet, republiško konferenco SZDL, poslovno združenje za trgovino in druge opozorimo na kadrovske probleme v trgovini, da razmislijo o izboljšanju delovnih razmer v trgovini, da se tako vsaj deloma zajezi odhod trgovskega kadra.

dvideva se, da bodo imeli učenci v usmerjenem izobraževanju namesto dosedanjih 3000 ur le še 1000 ur praktičnega dela v organizaciji. To vsekakor sproža pomisleke o strokovnosti trgovca, ki si pridobi delovne navade in se seznanji z delovnimi situacijami predvsem na praktičnem delu v organizaciji. Tovarišica Slavka Damjanović je opozorila, da bo potrebno premisliti, v kolikor bo do zmanjšanja praktičnega pouka prišlo, o pripravniški dobi tudi za trgovce in druge KV poklice.

Zmanjšanje praktičnega dela pa bo povzročilo tudi probleme v poslovanju naših trgovin, kar bo še posebej pereče v prihodnjem ob-

dobju. Na to je opozorila tovarišica Zora Škoda, ki je s tem želela dobiti podporo pri občanin, ki naj z razumevanjem sprejmejo naše pomanjkljivosti v tem času.

Nismo še pripravljeni

Razprava je tudi nakazala, da smo mogoče nekoliko prehitri pri obravnavi zakona in v prevideni vpeljavi novega sistema izobraževanja. Priprava na preobrazbo vzgoje in izobraževanja bi morala biti bolj obširna in trajati dalj časa, je opozoril tovariš Ivan Janežič iz Mercator – Konditorja. Ugotovljeno je bilo, da še ne poznamo vseh sprememb, ki jih prinaša novi zakon. Ta določa, da bomo v posebnih izobraževalnih skupnostih sprejemali programe usmerjenega izobraževanja, mi pa ugotavljamo, da te posebne izobraževalne skupnosti še niso dokončno organizirane, pa tudi ne poznamo programov usmerjenega izobraževanja, ki bi jih te skupnosti morale pripraviti. Sedaj, ko razpravljamo o osnutku zakona, bi te programe že morali poznati, da se lahko ustrezno pripravimo na spremembe.

Tudi funkcionalno izobraževanje je del usmerjenega izobraževanja

Na zaključku je v razpravo posegel še tovariš Marjan Pogačnik, direktor splošnega sektorja v Delovni skupnosti SOZD Mercator, ki je ugotovil, da prinaša novi zakon spremembe ne samo v osnovnem izobraževanju za delo, za katerega je imel Mercator dovolj razumevanja, ampak da zakon ovori tudi o dopolnilnem izobraževanju na delu. Izobraževanje na delu bo moralo postati eno od osnovnih nalog delavca, ki se mora ves čas ob delu izpopolnjevati, seznanjati z novimi predpisi, z novo tehnologijo dela in z novo tehniko, ki se iz dneva v dan spreminja. Izobraževanje na delu je v današnjem času nujno potrebno, če želimo tekmovati z drugimi organizacijami. Za tako izobraževanje do sedaj nismo imeli pravega posluha. Celopoznavno obvezno izločenih sredstev za izobraževanje nismo porabili za te namene. Vprašanje izobraževanja kadrov pa je potrebno tudi ustrezno opredeliti v naših samoupravnih splošnih aktih, in sicer je to pravica in dolžnost vsakega delavca. Lotiti pa se bomo morali tudi izdelave programov izobraževanja, vendar ne takih, ki bodo načrtovali le strokovne ekskurzije, kot to delamo dosedaj, ampak dejanske potrebe po izobraževanju delavcev.

Kako poznamo zakone, uredbe in pravilnike s področja blagovnega prometa?

Jože Starič, komercialist

Zakonodaja za poštenost do kupca

Posebne uzance v prometu blaga na drobno, ki so bile objavljene v Uradnem listu SFRJ 12/78, 10. marca 1978, določajo obnašanje do kupcev v prometu blaga na drobno.

Posebne uzance določajo pravice, obveznosti in odgovornosti temeljnih in drugih organizacij združenega dela na področju trgovine in drugih gospodarskih dejavnosti, organizacij poslovnega združenja, kmetijskih in drugih združenj, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in družbenih organizacij, ki so udeležene v prometu blaga na drobno, ter delavca – prodajalca v teh trgovskih organizacijah do kupcev, kakor tudi do možnih kupcev v prometu blaga na drobno.

Pravice, obveznosti in odgovornosti se nanašajo tudi na delovne ljudi, ki samostojno opravljajo gospodarsko dejavnost z osebnim delom s sredstvi, ki so lastnina občanov, kadar svoje proizvode na drobno prodajajo potrošnikom.

Stranke se ne morejo sklicevati na nobeno teh uzanc, če bi njena uporaba v danem primeru povzročila posledice, ki bi bile nasprotno načelom poštenosti in vestnosti v poslovanju.

Za promet na drobno se šteje neposredna nadrobna prodaja blaga končnim potrošnikom, ne glede na kraj prodaje (prodajalna, prodajna razstava, priložnostni sejem, potujoča prodajalna, stojnica na trgu idr.) in ne glede na način prodaje (redna prodaja, prodaja po katalogu, prodaja po telefon-

skih naročilih, prodaja po avtomatih idr.).

Trgovska organizacija je dolžna pri svojem delu spoštovati načela poštenosti, vestnosti, solidarnosti in odgovornosti do kupcev.

Trgovska organizacija se je dolžna pri svojem poslovanju obnašati do vseh kupcev enako in korektno brez beneficiranja, diskriminacije ali omalovaževanja kogarkoli od njih.

Trgovska organizacija garantira s poklicno diskretno anonimnost pri prodaji na ta način, da šteje navade posameznikov kupcev glede vrste in količine blaga, ki ga kupujejo, in druge okoliščine v zvezi s posameznimi kupci za poslovno tajnost, pri čemer se izogiba obnašanju, zaradi katerega bi utegnil biti kupec izpostavljen omalovaževanju, zasmehovanju, spodkopavanju njegovega ugleda in podobnem.

Trgovska organizacija je dolžna potrošniku omogočiti, da se ob enakih pogojih seznanji z blagom raznih dobaviteljev in da se svobodno odloči o izbiri in nakupu izbranega blaga.

Trgovska organizacija mora nuditi kupcu po svojih prodajalcih tudi dopolnilno ponudbo za drugo blago.

V nasprotju z načelom dobrega obnašanja v trgovini na drobno je vsiljivo vedenje prodajalca do

kupca in njegovo nagovarjanje, naj kupi blago, katerega ni zahteval.

V svojem poslovanju je dolžna trgovska organizacija svoje interese usklajevati z interesi potrošnikov in z interesi družbe v celoti.

Nedopustno je medsebojno sporazumevanje trgovskih organizacij v škodo potrošnikov.

Pri določanju in izvajanju svoje poslovne politike, zlasti politike cen, je dolžna trgovska organizacija izogibati se vsaki aktivnosti, s katero bi dosegla čezmeren in družbeno neupravičen oziroma manopolen dobiček.

Trgovska organizacija ne sme dobavljati potrošniku – s povzemanjem ali na podoben način – blaga, ki ga ni naročil. Če to kljub temu stori, dela to na svoj riziko.

Obveščanje potrošnikov o blagu

Pri obveščanju potrošnikov o blagu se je dolžna trgovska organizacija obnašati do potrošnika in do drugih organizacij združenega dela, ki prodajajo enake ali podobne proizvode, korektno in lojalno.

Trgovska organizacija ne sme z netočnimi in nepopolnimi informacijami in ne z zamolčanjem posameznih lastnosti blaga, ki je na prodaj, spraviti potrošnika v zmotno glede lastnosti ponujenega blaga.

Trgovska organizacija je dolžna spoštovati lojalno konkurenco in ne sme potrošnika zavajati, zlasti ne:

- glede karakteristik in specifičnih obeležij in lastnosti proizvoda (vrsta, sestava, možnost uporabe, trgovski izvor idr.)

- glede vrednosti proizvoda

- glede prodajnih pogojev

- glede garancije

- glede servisa

- glede uradnih potrdil (certifikatov, atestov), priznanj, dobljenih medalj, nagrad idr.

Trgovska organizacija ne sme dajati v promet blaga z netočnimi in neresničnimi oznakami o njegovih lastnostih.

Trgovska organizacija je dolžna kupcu na njegovo zahtevo zamenjati blago, ki ga je prodala z netočnimi ali lažnimi podatki, ali mu povrnila plačani znesek.

Pri obveščanju trgovske organizacije ne sme rabiti in ne prenašati netočnih trditvev ali neresničnih podatkov o drugih organizacijah združenega dela, o delavcih, ki so združeni v njih, in ne o njihovih proizvodih oziroma blagu.

Prodajalci ne smejo pri svetovanju potrošniku, naj kupi določeno blago, zlorabiti svojega položaja oziroma strokovne veljave, zlasti ne, da bi dosegli zase ali za svojo organizacijo združenega dela kakšno korist.

Trgovska organizacija se je dolžna pri obveščanju obnašati lojalno in ne sme pri etiketiranju enakega ali podobnega blaga izkoriščati ali posnemati tujih obeležij (podobna etiketa, zaščitni znak).

Trgovska organizacija je dolžna potrošniku na njegovo zahtevo dati primerjalna obvestila glede vseh bistvenih obeležij enakega ali podobnega blaga raznih proizvajalcev.

Pri obveščanju se ne sme trgov-

ska organizacija posluževati imena ali okrajšave druge organizacije združenega dela in ne poslovnega ugleda, ki ga uživa druga organizacija združenega dela.

Pri obveščanju prodajalec ne sme uporabljati besed »garancija« ali »garantira« oziroma ne besed s podobnim pomenom, razen če takšna obvestila temeljijo na garancijskem listu ali podobni listini proizvajalca, uvoznika oziroma za dve trgovske organizacije.

Pri prodaji industrijskih proizvodov s trajnejšo rabo je dolžna trgovska organizacija obvestiti potrošnike o tem, ali je zagotovljena prodaja nadomestnih delov, priključnih aparatov in drugih podobnih potrebščin zanje.

Z obveščanjem potrošnikov, češ da se z nakupom blaga podpira kakšna dobrodelna akcija, ne sme spraviti trgovska organizacija kupca v zmotno glede prihodka, ki bo izločen v ta namen.

Trgovska organizacija se je dolžna pri obveščanju držati teh načel, ne glede na način samega obveščanja (ustno po prodajalcu konkretnemu potrošniku, ustno po razglasni postaji vsem navzočim potrošnikom, s konkretno pisмено ponudbo, z nazornim prikazovanjem, s pokušajo, z reklamnim materialom ali po javnih občilih).

Nazorno prikazovanje blaga

Trgovska organizacija je dolžna med prodajanjem blaga zagotoviti nazorno prikazovanje blaga, in sicer:

- 1) pri prodaji blaga v izvornem pakiranju proizvajalca – na oglednem vzorcu blaga, ki je v prodajalni;

- 2) pri prodaji blaga, ki se ne prodaja v izvornem pakiranju – na konkretnem kosu prodanega blaga.

Nadaljevanje na 13. strani

Kako poznamo zakone, uredbe in pravilnike s področja blagovnega prometa?

Člen skozi člen – je veriga. Foto Jaro Novak

Jože Starič, komercialist

Zakonodaja za poštenost do kupca

Nadaljevanje s 12. strani

ga; v tem primeru pomeni nazorno prikazovanje hkrati dokaz brezhibnosti predmeta nakupa in prodaje.

Prodajalčeva posebna dolžnost je, da posreduje kupcu podrobna navodila in pojasnila pri prodaji blaga, na katerem ni možno nazorno prikazovanje.

Spodbujanje prodaje

Trgovska organizacija je dolžna spodbujanje prodaje (brezplačni prevoz blaga v kupčevi stanovanje ali drug dogovorjeni kraj, brezplačno instaliranje blaga, brezplačno popravilo kupljene konfekcije, brezplačno krojenje kupljenega blaga idr.), če ga uvede, voditi lojalno do svojih tekmecev na trgu.

Trgovska organizacija, ki organizira spodbujanje prodaje določenega blaga, je dolžna na način, ki je v navadi v prometu, potrošnike obvestiti o načinu in pogojih tega spodbujanja.

Za lojalen način spodbujanja prodaje blaga, se ne smatra prodaja, pri kateri potrošnik dobi nagrado, če se organizira loterija za potrošnike, ne glede na to, kdo je organizator takšnih oblik spodbujanja.

Pri uvedbi novega proizvoda na trg je trgovska organizacija dolžna

obvestiti potrošnike o vseh bistvenih lastnostih novega proizvoda, zlasti o njegovem namenu, funkcijah, načinu rabe oz. uporabe.

V začetku prodajanja lahko trgovska organizacija prodaja nov proizvod tudi po nižji ceni od cene, ki bi se oblikovala na običajen način, da spodbudi potrošnike k nakupu (prodaja blaga po reklamni ceni).

Če prodaja blago po reklamni ceni, obvešča trgovska organizacija potrošnike na način, ki je običajen v blagovnem prometu, kako dolgo bo to blago v prodaji po reklamni ceni.

Razstavljanje blaga

Blago, ki je razstavljeno v izložbi, mora vseskozi ustrezati blagu, ki se prodaja v prodajalni. Če razstavljeno blago ni v prodaji, mora biti to na blagu v izložbi vidno označeno.

Trgovska organizacija ne sme razstavljanje blago boljše kakovosti, prodajati pa blago slabše kakovosti po ceni, ki je označena na razstavljenem blagu boljše kakovosti.

Trgovska organizacija ne sme postavljati blaga boljše kakovosti nad blagom slabše kakovosti, da bi pred kupcem skrila lastnosti blaga slabše kakovosti.

Trgovska organizacija sme po-

trošnike anketirati samo za svoje poslovne namene ali za raziskavo trga.

Trgovska organizacija sme izvesti samo anonimno anketiranje. Ohraniti mora tajnost osebnosti anketirancev in paziti na to, da potrošnikom z uporabo anketnega materiala ne prizadene škode.

Anonimnost se sme izključiti samo z izrečno privolitvijo anketirancev.

Če trgovska organizacija objavi potrošnikom izid ankete, mora navesti število anketirancev, njihovo sestavo po določenih obsežjih, način anketiranja ter vrsto in število odgovorov anketirancev.

Pomanjkanje blaga

Trgovska organizacija oziroma prodajalec ne sme s svojim obnašanjem ali kako drugače pripomoči k temu, da nastane pri potrošnikih psihoza o možnem pomanjkanju posameznega blaga.

Če v prodaji ali sploh na trgu primanjkuje kakšnega blaga, je dolžna trgovska organizacija potrošnike seznaniti, kako dolgo utegne trajati pomanjkanje, in jih opozoriti, kje ga lahko kupijo, oziroma da lahko namesto zahtevanega blaga dobijo podobno blago, ki je na razpolago.

(Se nadaljuje!)

M-Contal na Kitajskem

Ivo Brovč – TOZD Conimex

V središču sveta

V času od 12. do 15. aprila letošnjega leta je bila v Pekingu skupinska razstava jugoslovanskega blaga, Omenjene razstave se je poleg številnih proizvajalcev udeležil tudi slovenski Konzorcij za Kitajsko. V tem konzorciju je včlanjeno dvanajst slovenskih zunanjetrgovinskih organizacij, med katerimi se nahaja tudi Mercator-Contal TOZD Conimex.

Konzorcij je bil ustanovljen z željo, da organizacije, ki poslujejo s Kitajsko, nastopajo čim bolj organizirano in se s tem bolj približajo kitajskemu načinu poslovanja. Konzorcij ima v Pekingu tudi rednega skupnega predstavnika, ki zastopa interese vseh članov konzorcija in tistih proizvajalnih organizacij, ki so s samoupravnim sporazumom med proizvodnjo in trgovino vezane na te člane konzorcija.

Razstava v Pekingu je bila enkratna prireditev in je neposreden odraz bolj sproščene kitajske politike v zadnjem obdobju ter dobrih gospodarskih in drugih odnosov med obema državama. Za Kitajsko je namreč znano, da se na sejmih, ki imajo mednarodni značaj, vedno in brez izjeme prikazuje samo blago kitajske proizvodnje, ne pa tudi blago tujih proizvajalcev. To izjemno priložnost, da Jugoslavia prikaže del svoje proizvodnje, je zato možno razlagati le v smislu dejanskih prizadevanj Kitajske, da se medsebojni trgovinski odnosi še bolj razvijajo.

Na razstavi je bilo prikazano le tisto blago domače proizvodnje, ki ima največ možnosti za dejanski plasman. V celoti je izpadlo blago široke proizvodnje, ker Kitajska široke proizvodov načelno ne kupuje v inozemstvu. Kitajska je predvsem zainteresirana za večjo investicijsko opremo, za nakup celotnih tovarn in za pridobitev moderne tehnologije.

Na razstavi je prišla do izraza tudi naša turistična ponudba. Organiziranih je bilo več posvetovanj in seminarjev. Obisk je bil izredno velik, kar pri tako številnem narodu ni težko zagotoviti, še posebno, če drugih podobnih priložnosti ni.

Konzorcij za Kitajsko je med drugim razstavo izkoristil tudi kot prvo skupinsko predstavitev celotnega članstva. Za to priliko je bil izdelan tudi skupni prospekt vseh članov konzorcija, iz katerega je bila razvidna osnovna organizacijska struktura in dejavnost posameznih članov konzorcija.

V istem času kot razstava jugo-

slovanskega blaga v Pekingu, je potekal tudi tradicionalni kitajski sejem v Kantonu, na južnem delu Kitajske. Po dvodnevem bivanju v Pekingu se je naše potovanje nadaljevalo z avionom v Kanton, kar je predstavljalo osnovni del našega poslovnega obiska v Kitajski.

Mercator-Contal posluje s Kitajsko že več kot 10 let.

Njihove artikle smo prvotno kupovali preko posrednikov v Avstriji in Italiji. Kljub temu, da so posredniki zase obdržali pretežni del zasluzka, so bili kitajski proizvodi za naše tržišče še vedno relativno cenen. Ko so se pred leti naši odnosi s Kitajsko normalizirali, smo navezali neposredne stike s kitajskimi trgovskimi organizacijami. Prvotni kontakt smo vzpostavili na sejm v Kantonu pred desetimi leti in od tedaj se sejma v Kantonu redno udeležujemo. Od prvotnega obiska na sejm je promet redno naraščal, tako da smo v letu 1978 realizirali za dva milijona dolarjev uvoza.

Uvoz predstavlja predvsem široka paleta artiklov široke potrošnje, med katerimi zavzema največji del program športnih artiklov. Vse do letošnjega leta je bila močna postavka v prometu najrazličnejša športna obutev. Zaradi povečanja domače proizvodnje je ta artikel v letošnjem letu povsem izpadel. Izpad določenih artiklov iz prometa smo v letošnjem letu poskušali nadomestiti prevsem z uvozom nekaterih surovin za Jugoplastiko Split. Trenutno obsega naš promet s Kitajsko predvsem artikle drobne metalne galanterije, športne artikle, stenske ure, proizvode iz sisal in morske slame in podobno. Zaradi plačilno bilančnih težav in omejitev je od širokega asortimana ostalo aktualno le tisto, kar je na prostem režimu uvoza.

Za kitajsko blago je značilno, da so cene izredno nizke. Ni redek primer, da kitajska cena za ducat komadov ne presega cene po enem komadu, če te cene vzporedimo s cenami evropskih ali dru-

gih proizvajalcev. To pomeni, da Kitajcem v artiklih široke potrošnje praktično nihče ne more konkurirati. Pogajanja o ceni pri Kitajcih ni. Sami določijo prodajne pogoje, ki jih mora kupec sprejeti, če želi blago kupiti. Pri tako nizko postavljeni ceni ni prostora za nikakršne reklamacije ali naknadne popuste, zato vsi reklamacijski zahtevki običajno ostanejo nerešeni. Najboljša rešitev je v tem, da kupec vse mogoče rizike vnaprej vkalkulira v prodajno ceno. Doba ve blaga trajajo običajno po šest ali več mesecev, zato ni redek primer, da sezona poteče prej, preden blago pride. Posli se sklepajo na samem sejmu v Kantonu. Šele v primeru, če so dobri poslovni kontakti že vzpostavljeni, je možno blago naročiti tudi direktno izven sejmskih prireditev. Običajno blaga ni dovolj. Kitajci se nočejo vezati z vso količino le na nekaj kupcev. Njihov cilj je razdeliti blago na večje število kupcev in pri tem po možnosti zadržati neko ravnotežje med kupci po posameznih državah. Poslovno tajnost dobro varujejo. Če slučajno napravite napako in iščete prospekte in cene le z namenom, da to uporabite za ugotavljanje konkurenčnosti pri prodaji svojih proizvodov, vas že fotografirajo kot sumljivo osebo.

Sejem v Kantonu prirejajo dvakrat letno. Organiziran je tako, da so v spodnjih prostorih razstavljeni artikli, ki so namenjeni izvozu, v zgornjih prostorih pa so govorilnice s priročnimi vzorci, kjer se sklepajo posli. Najprej se opravi izbor blaga in precizirajo prodajni pogoji, v naslednjih dneh pa Kitajci prinesejo v podpis konkretne pogodbe. V razgovorih so Kitajci zelo korektni in ustrezljivi.

Prvotno je bil sejem lociran neposredno ob reki Pearl, sedaj pa je pomaknjen bolj v notranjost. Kanton je že stoletja poznan kot mesto, kjer so lahko trgovali tudi nekitajski trgovci. Ima zelo pestro zgodovino. Poleg mesta Macao in Hongkonga je Kanton najbolj znana luka in območje, kjer je kitaj-

ska kultura prišla v neposredni stik z evropsko.

Od Kantona se je naše potovanje nadaljevalo v Hong Kong. Potovali smo z železnico na razdalji cca 180 km. Hong Kong je moderno mesto, ki se je razvilo na istoimenskem otoku iz zelo neobetavne konfiguracije zemljišča. Nastal je kot plod zelo zaostrenih odnosov med Veliko Britanijo in Kitajsko v 19. stoletju. Britanija kot najmočnejša pomorska velesila, je hotela obvladati tudi trgovino s Kitajsko. Takratno kitajsko cesarstvo pa je to željo povsem onemogočilo.

Kitajsko kraljestvo

Ki se je ponašalo s 5000-letno kulturo, je vse nekitajske narode imelo za navadne barbare. Kitajci so svoje kraljestvo imenovali Srednje kraljestvo, ki se nahaja med zemljo in nebom. Po tej definiciji je Kitajec edinstveno superiorno bitje. Vsi drugi so barbari in nepomembni. Kitajci so najbolj civilizirani, najmočnejši in najbogatejši. Središče sveta je poleg svetišča v Pekingu. Trgovanje z barbari je lahko potekalo le v skladu s predpisom, ki je določal naslednje: tuji trgovci lahko trgujejo le v Kantonu. Čaj in svilo plačajo s srebrom, krediti se ne dajejo, prepovedano je vsako tihotapstvo. Lahko gradijo skladišča in delavnice v Kantonu na površini, ki ne sme biti daljša od pol milje in širša od dvesto jardov. Barbari se lahko gibljejo le v obzidanem naselju Kanton, razen v zimski sezoni, v času od septembra do maja, ko plovba z ladjami ni mogoča. V tem času morajo oditi v Macao. V naselju Kantona se ne smejo zadrževati ženske ali družine barbarskih trgovcev. V naselju ne smejo imeti orožja. Barbari se ne smejo učiti kitajskega jezika, ne smejo se voziti s čolni za zabavo, ne smejo jih prenašati z nosilnicami, prepovedano pa je tudi mešanje s Kitajci. Prepovedano je kaščenje templjev ob reki Pearl. Vse ladje morajo biti zasedrane v pristanišču Whampoa, ki se nahaja trinajst milj južno od Kantona. V tem kraju se mora opraviti pretovor in plačati izvozna carina v srebru. Ves barbarski promet mora potekati preko desetčlanske monopolne organizacije Kitajcev, imenovane Co-Hong. Co-Hong je tudi edini dobavitelj hrane, edini pooblaščen ponudnik delovne sile, čolnarskih storitev in podobno. Co-Hong je tudi edini organ za reševanje prošelj, pritožb in želja. Je edini posrednik do mandarina, ki je bil določen s strani cesarja.

Pogoji trgovcev so bili enkratni in izredno težki. Velikokrat je prišlo do požarov in drugačnega načina uničenja imovine tujih tr-

govcev. K napetosti situacije je prispevalo še dejstvo, da evropski trgovci sčasoma niso imeli dovolj srebra za plačevanje kupljenega blaga, zato so morali najprej tihotapiti iz Indije opij in ga na skrivaj prodati Kitajcem za srebro, s katerim so nato plačevali ogromne količine čaja in svile. Tako omejenih pogojev poslovanja Britanski imperij ni mogel sprejeti, zato je prišlo do številnih bojov in obojestranskih groženj. Končni rezultat je bil v tem, da je Velika Britanija z mirovno pogodbo 1841. od Kitajcev izsilila otok Hong Kong kot vojaško in trgovsko bazo, ki je bila varna pred napadi Kitajcev. Ob pridobitvi tega otoka je nekdo v britanskem parlamentu izjavil, da te pogodbe ne bi smeli podpisati, ker niso dobili ničesar drugega kot kup kamenja. Dejstvo ostane, da se je iz pustega otoka razvilo pravo moderno mesto. To so bila in ostanejo vrata v Kitajsko.

Hong-Kong je od 1841. britanska kolonija, ki ima svojega guvernerja in svet. Leta 1860. je Kitajska odstopila še polotok Kowloon, medtem ko je 1898. Kitajska dala v najem še del obdelovalne površine in največji otok Lan-Tao na 99 let. Tudi v Hong-Kongu ima Contal poslovne odnose, tako po uvozu kot po izvozu. Sestav blaga je sličen kitajskemu. Odnosi pa so predvsem odvisni od naših vsakokratnih zunanjetrgovinskih in deviznih predpisov, ki trenutno niso ugodni. Malo je blaga, ki se trenutno nahaja na režimu prostega uvoza, malo pa je tudi blaga, kjer se cene lahko svobodno formirajo na našem trgu, kar pa je predpogoj za poslovanje z oddaljenimi deželami, kjer so nadpovprečno dolgo vezana obratna sredstva.

Potovanje po Kitajski vzbuja različne in pestre občutke. Ko stojite na vzvišenem podiju v Pekingu, kjer naj bi bil center sveta, in se spomnite samo na veliki kitajski zid in na druge ogromne posege Kitajcev v naravo, dobite občutek ogromne potencialne moči 900 milijonskega naroda. Ko opazujete povsem drugačno pokrajino od naše, vas navdaja želja, da to neznano še globlje spoznate. Ko ste v prostem času na ulici, imate skoraj neprijeten občutek in se bojite, da vam bo zdaj zdej zmanjkalo prostora za gibanje. Prijetno ste presenečeni, ko greste v avion, pa vas nihče ne pregleda, kaj nosite s seboj. Ko ugotovite, da podzemne železnice ne morete videti, ker je namenjena samo Kitajcem, takoj spoznate, da Kitajce še zelo vežejo stari običaji in odnosi do tujcev. Ko pa vidite sredi polja enega samega kmeta, ki vztrajno obdeluje zemljo, tedaj je vprašate, kje je zdaj veliki 900 milijonski narod!

Namizno belo vino s nekontroliranim porehlo

VINO, KI GA POLNI TP. VINO IZ ŠMARTNEGA OB PAKI	GLAVNO MESTO JUGOSL.	ČLOVEK V RANI NADOSTI	EGIPČ. BOG SONCA	STRUPENA KAČA GRAM	PIJAČA ST. SLOVAN. DREVO - RED	NAZIN, VRSTA SLOG AVTONOB. OZNAKA CELJA	SHAKES-PEAROV KRALJ Ljublj. PODJETJE	DEL TELESA
TOVARNNA V KAMNIKU			GL. MESTO T. KOREJE LILI NOVOY			KDOR. CINCA MORSKI SESALEC		
STARA PLOŠČ. HERA				KONEC MOLITVE	TEMNŠKI LOPAR MEDNAR. ZVEZA KNJIŽEVN		REDKEJ. ŽENSKO IME	
JAPONSKI ŠAH		NAPITKI				NULA GR. JUNAN TUDI VRSTA METULJA	AR. H. IME POLJSKA CVETICA	
RDEČ KRIŽ			NAGLAVNI ZAJEDA-VEC	MENE PRIM. VZKLIK	ŌCE		VOHUNKA HARI LITER	
AR		PAHETEN 20. ČRKA			POZICIJA PRI ŠAHU	NAČRT PR. MESTO NAŠA PISAVA		ZDRAVA OSVEŽIL. PJAČA OTRES
MOŠKO IME				NE VELIKO MAKED. KOLO			M. ČRKA REKA V SIBIRIJI	STANE OMERZA
		RAZLIČNI ČRKI / SOGLASJ	OSEBNI ZAHTEK	OCVIRK ANTON NENŠKI PREDLOG	ILOVICA NETTO		PAVLA VREG	SREDIŠČE VRTENJA AVIA ADRIAP-ROHET
					OZNAKA ZA NEZNAČA		KEM. ZNAK	PARKING

SESTAVILA IN RISALA: MAJA HOČEVAR

Nagradna križanka »VINO« Šmartno

Dragi bralci, tokrat je pred vami spet nagradna križanka. Lotite se je, saj ni težka. Rešitve pošljite na naslov Mercator, Studio za ekonomsko propagando, 61000 Ljubljana, Breg 22, najkasneje do 10. junija. Reševalce čakajo 3 lepe nagrade: vina, ki jih pripravlja »VINO« Šmartno.

HP Droga predstavlja

Mile Bitenc - Studio za ekonomsko propagando

Kosilo z naših polic

Drage bralke, tale kotichek bo v največji meri namenjen dejansko vam. V nekaj naslednjih številkah bomo na kratko predstavili in priporočili nekatere Drogine proizvode, ki lahko popestrijo vaš jedilnik. Rubrika bo pa tudi dobrodošla našim trgovcem, saj želimo tudi njim ponuditi kaj več za popestritev prodajnih polic.

Tokrat vam predstavljamo dva proizvoda, ki jih lahko uporabite za okusno in hitro pripravljeno kosilo. Svetujemo vam gotovo omako z ajdovimi žganci.

Gobova omaka je prav okusna, že pripravljena jed, le ogreti je treba pločevinko v vreli vodi (približno 15 minut). Pri odpiranju jo pokrijte s kuhinjsko krpo,

da vas omaka ne obrizga. Prav odlično se poda k raznim zrezkom, teknila pa vam bo tudi kot samostojna jed z rižem, krompirjem, s polento ali ajdovimi žganci.

Tudi ajdove žgance priporoča HP Droga. Vsebinsa vrečke zado- stuje za 4 osebe, pripravite pa jih enostavno in v zelo kratkem času; potrebnih je le nekaj minut.

Oba proizvoda sta že v trgovinah; ajdovi žganci so embalarani v vrečke po 250 gramov, gobova omaka (Droga svetuje tudi gobe v paradižnikovi omaki) pa je polnjena v 200 in 850-gramske pločevinke.

Poizkusite, zagotovo vam bo takšno kosilo všeč, poceni bo, prihranili pa boste veliko dragocenega časa.

Po naši nagradni akciji

Kje je »sreča«?

Je že tako, da je sreča opoteča. Nagradna igra, ki smo jo objavili v prejšnji številki, pravzaprav niti ni bila igra. V pet številkih časopisa smo nalepili »srečno nalepko«. Vaša naloga je bila samo to, da ste nalepko, če ste jo seveda našli, izrezali, vstavili v kuverto in seveda s svojim naslovom odposlali nam. Pa smo od petih takšnih nalepk dobili le eno...

Ja, vzrok je znan. Premalo listate in berete naš časopis in žal prevečkrat ostane kje na polici, v predalu ali nepravilnih rokah. Škoda, kajti v redakciji se trudimo, pišemo in pišemo list, ki je namenjen vam; pišemo za časopis, ki je tudi vaš. Kaže pa, da ga nekateri niti ne prelistate. In to ni prav!

Kar je, žal je. Na naš naslov smo do zaključka redakcije, 28. maja, prejeli le eno »nalepko sreče«. Poslala nam jo je Cilka Benček iz Ljubljane in njej bomo poslali nagrado: majico in reklamno kapo.

Naj ob koncu povem, da smo ostale štiri nalepke poslali v Portorož, Trzič, Šmarje pri Jelsah in v Krško.

Mile Bitenc

Predstavljamo naše dobavitelje

Trgovsko podjetje »VINO« Šmartno ob Paki

Delovna organizacija »VINO« Šmartno ob Paki je pričela poslovati kot Zdrženje gostinskih podjetij na območju takratnega okraja Šoštanj v letu 1951. Kljub temu, da je delovna organizacija tedaj razpolagala samo s 7000 litri kletnih kapacitet, je že takrat uspela realizirati cca 30 vagonov vina letno, kar je bilo za tiste razmere veliko, saj moramo upoštevati dejstvo, da se je vino prodajalo skoraj izključno kot odprto. Gostinska mreža je bila edino distribucijsko mesto, saj so bile pijače zastopane v trgovini le z neznatnim deležem žganih pijač. V tem je tudi razlog za razmeroma počasno rast prometa v obdobju 1951-1961. Pojav vstekljeničnih vin je namreč v letu 1961 prinesel prelomnico v razvoju delovne organizacije, saj so na ta način tudi trgovine dobile primerne konzumne enote vina za prodajo. Pospešek v razvoju delovne organizacije predstavlja tudi pojav brezalkoholnih pijač na tržišču leta 1952, kar je predstavljalo pomembno dopolnitev asortimana, ki je dotlej zajemal le alkoholne pijače.

Pojav vstekljeničnih vin na trgu je delovni organizaciji odprl vrata tudi v trgovine, hkrati pa so gostinci lahko obogatili svoj asortiman. Že takrat so v delovni organizaciji pričeli razmišljati o lastnem stekljeničenju vin, vendar takrat za to še ni bilo pogojev. Primanjkovalo je predvsem potrebnih prostorov, kakor tudi finančnih sredstev.

1965 je bila opravljena montaža in je pričela obratovati lastna polavtomatska polnilna linija za vino, s kapaciteto 700 steklenic na uro. S to pridobitvijo se je delovna organizacija predstavila na trgu s svojim namiznim vinom, rdečim in belim Veselim Martinom, ki od takrat dalje že 14 let zadovoljuje okuse naših potrošnikov.

Da bi s svojo prodajno mrežo lahko pokrivala potrebe po svojem blagu tudi na območju širše

regije, je delovna organizacija leta 1969 odprla svoje distribucijsko skladišče v Zagorju ob Savi.

Že po nekaj letih se je v praksi pokazala upravičenost naložbe v polavtomatsko polnilno linijo. Hkrati se je izkazalo, da s svojo kapaciteto 700 steklenic na uro ne zadošča več, zato je bila sprejeta odločitev o gradnji novega objekta z avtomatsko polnilnico s kapaciteto 1800 steklenic na uro. S tem objektom je delovna organizacija pridobila tudi sodobno skladišče, kotlarno ter prostore za svojo maloprodajalno.

Ker je v tem obdobju na območju Celja nastala vrzel v oskrbi gostinske mreže z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami, je poslovno združenje FORMATOR, ki vključuje tudi gostince, predlagalo, da tudi v Celju ustanovi delovna organizacija svoje distribucijsko skladišče, ki je v letu 1973 pričelo poslovati.

1975 je bilo zgrajeno novo skladišče za embalažo ter garaže za avtopark. Kletne kapacitete so se povečale za nadaljnjih 430.000 litrov, tako da znašajo že 104 vagonov ali 1.040.000 litrov.

1978 so se naknadno povečale kletne kapacitete za 150.000 litrov, tako da danes razpolaga delovna organizacija z 1.190.000 litri kletnih kapacitet ali 119 vagonov, kar je neogibno potrebno za tehnološko pripravo naslednjih vrst vin:

VESELI MARTIN - rdeče in belo namizno vino izbranih sort. Že 14 let zadovoljuje okuse potrošnikov širom Slovenije in si iz leta v leto povečuje krog odjemalcev.

URBAN - odlično namizno rdeče vino izbranih sort, s prijetno kislino ter 9,8% alkohola. Med ljubitelji vin in brizgancev je naletel na zelo dober sprejem, ker se dobro meša z mineralno vodo.

BORGONJA - sortno vino iz istrskega vinorodnega področja. Vino ima 10,7% alkohola in je prijetno sladkega okusa.

Mercator je vsa ta vina uvedel v svoj prodajni program.

Stevo Došenović

VEČERAS

Večeras ostačes u postelji budna negde biče pesma a ti je nečeš čuti

Večeras goreče ti celo i biče negde pesma, a tebi će tresti se telo

Večeras ostati češ budna dok malomeščani na krst budu vešali a ti češ osecati da si samo žena

Večeras dok mi mladost uzimaju neke druge žene a tebi će biti žao što moja ruka nije u postelji sa tobom

Turistična sezona je tu

Živahno na Črnem vrhu

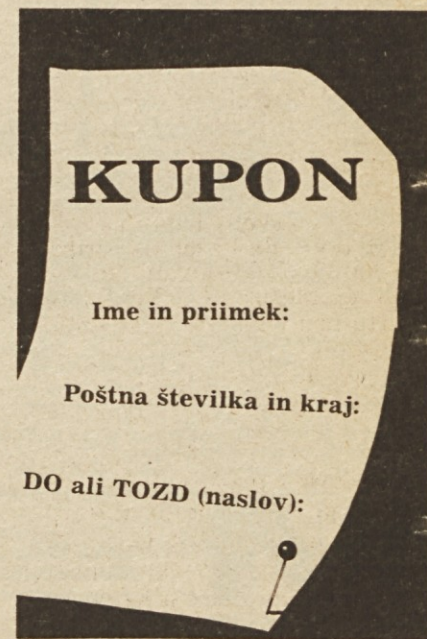
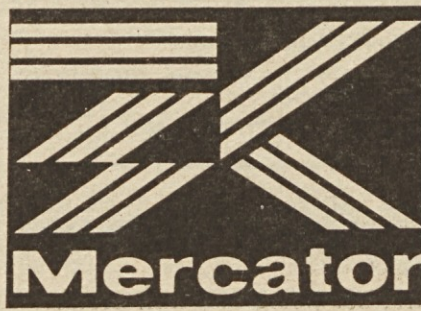
Poletje je pred vrati, začnajo se počitnice in dopusti. Naši gostinci so na to kajpak pripravljeni in že sprejemajo prve skupine turistov. V hotelu Bor na Črnem vrhu (MHG, TOZD Ilirija) je te dni že prav živahno, saj so prišle prve skupine gostov iz Nizozemske. Tako bo vse do jeseni, ko bodo pravzaprav le oni stalni gostje hotela.

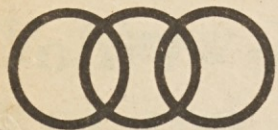
Letošnjo sezono hotel Bor pričakuje dopustnike drugačen kot prej. Sobe so prenovljene, postavili so nekaj garaž, uredili prostor za balinanje in prestavili pralnico iz prvega nadstropja v klet, kamor pravzaprav tudi sodi.

Zaenkrat to, želja je pa seveda mnogo več. Svojim gostom bi radi ponudili predvsem več možnosti za šport in rekreacijo. V prihodnjih dneh bomo morda na sestankih že kaj več slišali o tem, koliko se bodo izpolnile želje delavcev hotela Bor.

Morda pa bomo v prihodnje razen balinanja in kegljanja (kegljišče je trenutno žal neuporabno) igrali še tenis, košarko, odbojko...

Mile Bitenc

mercatoriada / portorož 79

letne športne igre delavcev
in združenih kmetov ter učencev v gospodarstvu
in upokojenih delavcev
sozd mercator / portorož 1979

Finalisti na Živiliado

9. junija spet v Portorož

Letošnje 2. letne igre Mercatorja so bile v Portorožu, ki je znan po svoji gostoljubnosti in tudi tokrat nismo bili razočarani. Nekdo je rekel: »Pogumne spremlja sreča« – in točno to se je zgodilo. Mercator-Nanos, TOZD Preskrba, Portorož – kolektiv s 308 zaposlenimi, je letos prevzel nase težo organizacije. Uspelo jim je! Tisto sonce, ki je spremljalo zagrizene tekmovalne boje, je žarelo z neba kot zlata medalja organizatorjem – za prizadevnost in pogum. Vsi, ki smo bili kakorkoli povezani s tekmovanjem, smo si po podelitvi priznanj pošteno oddahnili. Verjetno pa je najbolj zaropotalo, ko se je Miletu Bitencu odvalil kamen od srca. Ves dan je prebil na tribuni, spodbujal tekmovalce, komentiral napete boje, razglaševal rezultate, obveščal udeležence kdaj, kako, kje in kdo... Skratka, če je bil Boris Požar s tovariši srce in motor portoroškega finala, je bil Mile prav gotovo duša prireditve.

Tekmovalci so se srčno borili. Tisti pa, ki so bili najboljši, nimajo časa za počitek. Prvouvrščeni v balinanju, kegljanju, krosu, mallem nogometu, namiznem tenisu, rokometu, streljanju, šahu in vlečenju vrvi pri moških, pri ženskah pa le v kegljanju, krosu, namiznem tenisu in streljanju, se bodo pomerili še enkrat, spet v Portorožu. In to v soboto, 9. junija na VI. letnih športnih igrah delavcev živilske stroke iz cele Slovenije. Ali bomo tedaj tudi lahko zadovoljni? – Uspeh na zimski Živiliadi nam je lahko za vzgled in optimistično spodbudo. Vsekakor bomo tedaj stisnili pesti za naše zastopnike. Za konec naj se v imenu KORŠ zahvalim tudi vsem, ki ste v Portorožu tekmovali in pa vsem, ki ste s svojim razumevanjem, delom in vzpodbudo kakorkoli prispevali, da je bilo na 2. letni Mercatoriadi v Portorožu tako tovariško in prijetno.

Sonja Dolinšek
Podpredsednica KORŠ

Janez Remškar

KMEČKA BALADA

**Izropan kmečki dom...
le stavec samuje na pragu svoje
razpadle hiše.
Misli hitijo v mlada leta,
ko jih je preživel tod
sam in njegov rod.
Dekleta so pela in nageljni rudeli
na oknih,
ponosen je stal kmečki dom.
Ponosni ljudje, vezani na zemljo.
Danes pa čaka bele starke smrti,
da ga reši pozabe in samote, da se
preseli na njivo pokojnih.
Starec premišljuje, sedeč ob og-
njišču,
z ugaslo pipo v ustih in trpkim
nasmehom
na obrazu svojo zgodbo:
Kje so otroci, kje ljubezen, ki sem
jim jo izkazoval?
Zakaj niso obrodile žrtve sadu,
zakaj
sem ostal sam med stenami raz-
padajočega
kmečkega doma?
Zakaj sem te ljubil, zemlja, da se
maščuješ
in me vabiš k sebi?
Kopal sem te in oral, sejaj in ko-
sil.
Zakaj moram gledati, da mi dom
propada, in
trpeti obup samote?
Krik starega očanca, zatopljenega
v mrtvo
pozabo kmečkega doma.**

Lokalna štafeta v Mercatorju

Srečno, tovariš Tito!

V petek, 18. maja, je Mercator – Velepreskrba, TOZD Grosist obiskala lokalna štafeta z najboljšimi pozdravi tovarišu Titu za 87. rojstni dan. Mladi smo se na prihod štafete primerno pripravili. Izobesili smo zastave, okrasili Titovo sliko in pripravili kratek program. Seveda nam je pri tem pomagala tudi OOOZSM.

Tudi mi smo zazeleli tovarišu Titu vse tisto, kar so pred nami že ostali mladi iz naše občine – predvsem trdnega zdravja, da bi nas še dolgo vodil po poti, ki je začrtana. Obljubili smo mu, da bomo izpolnjevali njegove naloge in negovali revolucionarne tradicije. Seveda pa se moramo potruditi za čimboljšo produktivnost dela.

Za srečanje se je kljub delu zbralo veliko ljudi. Prisotne so bile vse DPO in predstavniki samoupravnih organov, kakor tudi vodilni delavci TOZD.

Največ zaslug za lepo pripravo in sprejem štafete ima gotovo sekretar OO ZSMS v TOZD Grosist, Miha Medved.

Janez Remškar,
M-Velepreskrba, TOZD Grosist

Mercator – Turist prireja

12. aprila se je iz Sovjetske zveze vrnila skupina delavcev Mercatorja. Udeleženci so bili s potovanjem v organizaciji naše turistične agencije zadovoljni, daj so med osemdnevnim izletom videli mnogo lepote in si nabrali veliko novih vtisov.

Za vse tiste, ki bi si še letos radi ogledali znamenitosti Sovjetske dežele, smo pripravili naslednja potovanja:

Leningrad–Moskva	21. 6.–28. 6. 1979
cena 4.980 din	26. 7.–2. 8. 1979
Kijev–Leningrad–Moskva	25. 9.–2. 10. 1979
Helsinki–Leningrad–Moskva	11. 10.–18. 10. 1979
Moskva – silvestrovanje	28. 12.–1. 1. 1980

Za vse tiste, ki imajo sode številke na registrskih tablicah avtomobilov pa ne vedo, kam bi se dali v soboto 2. 6., smo pripravili zanimiv izlet v Paradiž pa še kam drugam, za šalo in zares. Za cilj izleta smo izbrali Haloze. Haloze zato, ker so lepe in malo znane... 2. junija se lahko za 350 din (všet je prevoz z avtobusom in kosilo) popeljete z nami v tako imenovano »dolino gradov«.

V mednarodnem letu otroka pripravljamo izlet za uspešni zaključek šolskega leta. Vse »pridne otroke« in zadovoljne starše bo vlak popeljal po Dolenjski mimo Trebnjega v Mirno, kjer bo v Dani poskušnja pijač, ter nato naprej v Sevnico. Tu bo ogled tovarne Lisca, gradu in kosilo. Popoldne pripravljamo poseben program, ki naj za sedaj ostane še skrivnost.

Za otroke poskušamo dobiti čim nižjo ceno, zato smo naprosili večje število slovenskih podjetij, naj finančno pomagajo pri akciji in omogočijo, da bi se lahko čim več otrok udeležilo izleta.

Prepričani smo, da so tudi v Mercatorju starši, ki bi se skupaj s svojimi malčki priključili temu izletu.

Vsi našti programi in pojasnila o drugih potovanjih in izletih, so vam na voljo v poslovalnici na Aškerčevi 3, tel. 22-720.

Obiščite nas, pokličite nas, z veseljem vam bomo poskušali ustreči pri vaših popotovalnih željah.

Pokal za 1. mesto je predstavnik MIP iz Ptuja izročil predsednik častnega predsedstva, Maks Mauer, direktor TOZD Preskrba Portorož. Foto: Bojan Rode, Ptuj

Priprave na letni oddih

Iz M-Agrokombinata Krško

Tudi kmetje na dopust!

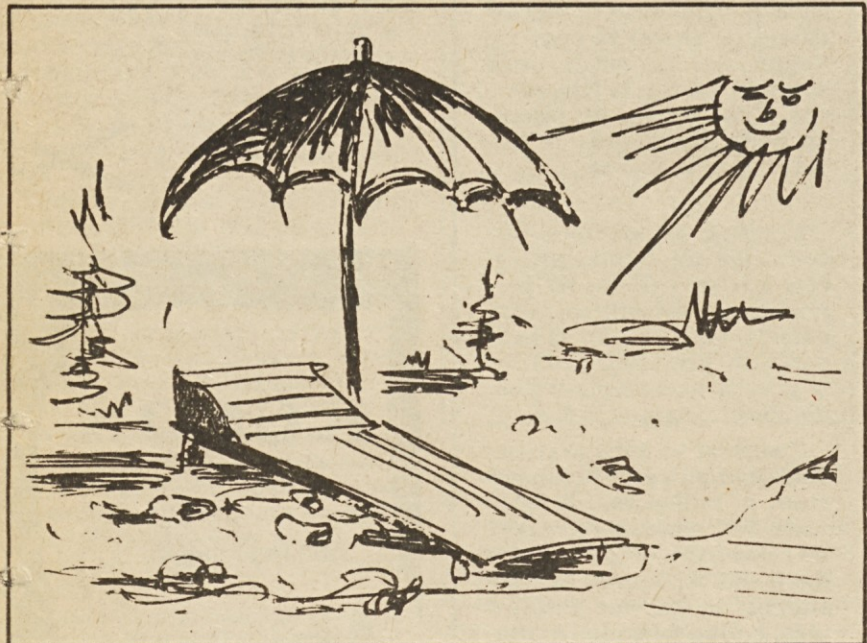
»Kooperanti, mnenja smo, da je vabilo kmetov na dopust nenavadno; morda se vam je pojavil na ustih ob tem le nasmeh, menimo pa tudi, da so med velikim številom kooperantov prav gotovo tudi taki, ki bi lahko odšli zdoma in bi jim počitek koristil.« zaključuje svoje vabilo pisec prispevka o letovanju v Mercator – Agrokombinatu v Krškem.

Res, nenavadno, kmet pa na dopust! In vendarle – v Mercator-Agrokombinatu imajo kmetje – kooperanti iste pravice do korišćenja kapacitet ob morju v sezoni. O tem so jih obvestili po službeni poti, kakor tudi v glasilu, od koder povzemamo informacijo.

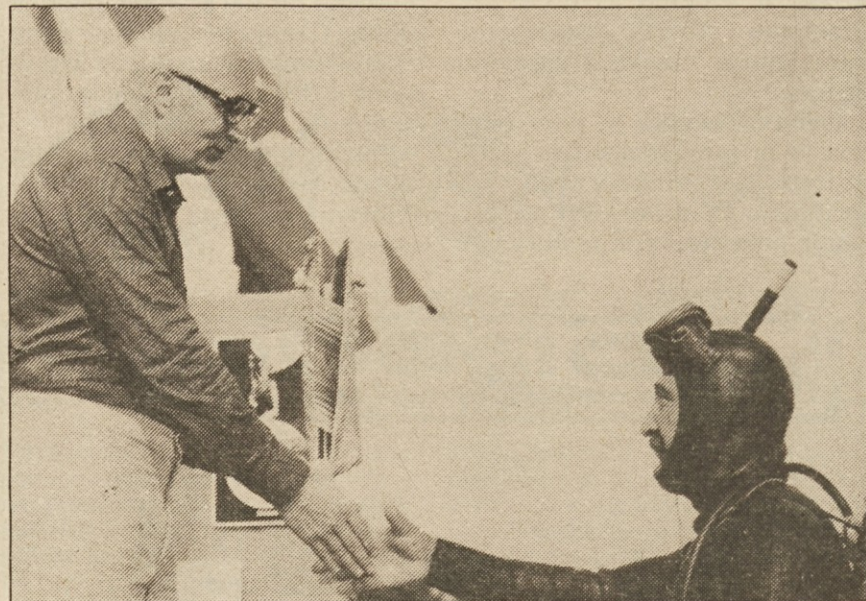
M-Agrokombinat razpolaga s 4

prikolicami v Punatu na otoku Krku, z 2 prikolicama v Novalji na otoku Pagu in s 3 zasebnimi sobami v Crikvenici. V prikolicah njihovi kmetje in delavci lahko letujejo od 15. 6. do 10. 9., v sobah pa od 1. 7. do 31. 8.

Polovico stroškov za nastanitev prispeva delovna organizacija, tako da plačajo uporabniki za prikolico s 4 ležišči po 20 din za ležišče na dan, za posteljo v sobah pa 30 dinarjev na dan. Sami plačajo turistično takso. Izmena traja 10 dni, ponujena pa je možnost, da se uporabniki med sabo dogovorijo za petdnevne izmene. Priporočajo, da zainteresirani predvidijo 2 datuma za razporeditev. (Obdelal: JN)

Takole si je ilustrator »Poročevalca« iz M-Agrokombinata v Krškem zamislil oddih – vse že kar čaka na nas. Prebukirane!

Pokrovitelj Mercatoriade 79, Miran Goslar, je odprl igre, ko je prejel Mercatorjevo zastavico v leščurju, ki ga je iz dna morja prinesel portoroški potapljač. Foto: Bojan Rode, Ptuj.

Glasilo delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n.sub.o., Ljubljana, Aškerčeva 3 – Izdaja Center za obveščanje SOZD – Uredništvo: Aškerčeva 3, Ljubljana – Ureja uredniški odbor: Milan Bitenc, Slavka Damjanovič, Anton Kočevar, Vasja Lenardič, Marjan Pogačnik in Alenka Srdić – Odgovorni urednik Jaro Novak (telefon: 23-424) – Tehnični urednik Dušan Lajovic – Oblikovna zasnova Jaro Novak – Tisk ČGP Delo – Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov – Izhaja zadnji petek v mesecu – Glasilo prejema brezplačno delavci, kmetje, učenci v gospodarstvu in upokojenici SOZD Mercator – Naklada: 11.500 izvodov.